

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Starosta obce, jako představitel veřejnoprávní korporace

Kateřina Förstlová

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Kateřina Förstlová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Starosta obce, jako představitel veřejnoprávní korporace

Název anglicky

Mayor of the municipality, as a representative of a public corporation

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě rozboru právní úpravy vyhodnotit postavení starosty obce z pohledu pravomocí, působnosti, odpovědnosti, odměňování a dalších povinností. Na základě rozboru historického vývoje vyhodnotit postavení starosty obce v jednotlivých obdobích. Na základě provedeného výzkumu vyhodnotit možnost realizace přímé volby starosty.

Cílem praktické části je ověření teoretických poznatků ve vybraných obcích.

Metodika

Shromáždění a prostudování literatury pro zpracování teoretické části zadané práce s využitím metody excerptce

- Roztřídění dle předem stanovených klíčových znaků a provedení obsahové analýzy právních textů jednotlivých částí

- Získání podkladů pro analytickou část práce – konzultace s odborníky, rozhovory, statistická data

- Vyhodnocení získaných dat metodou syntézy pro zpracování aplikační části práce.

- Sumarizace výsledků, vlastní zjištění.

- Vyhodnocení, diskuze a závěr s využitím metody komparace teoretické a aplikační části práce.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

obec, odpovědnost, povinnosti, pravomoce, přímá volba, samospráva, starosta, zastupitelstvo, zákon o obcích

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BRODSKÁ, S. a KUŠ, P. *Obecní zřízení*. Praha: Institut pro místní správu, 2008. ISBN 978-80-86976-15-0
- ČMEJREK, J. – KOPŘIVA, R. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Základy veřejné správy*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3.
- ČOPÍK, J. *Proměny a kontinuita české komunální politiky : územní samospráva v nové době (1850-2010). Díl I, Do roku 1945*. Praha: Scriptorium, 2014. ISBN 978-80-87271-89-6.
- KOČÍ, R. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-28-1
- KOUDELKA, Z. – PRŮCHA, P. – HAMPLOVÁ, J. *Zákon o obcích (obecní zřízení) : komentář*. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-335-3.
- MALAST, J. *Teoretická východiska obecní samosprávy v České republice*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2016. ISBN 978-80-261-0657-9
- POMAHAČ, R. *Veřejná správa*. V Praze: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-447-6.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.
-

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 4. 10. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Starosta obce, jako představitel veřejnoprávní korporace" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Janě Borské, Ph.D., za odborné vedení diplomové práce. Především děkuji za cenné rady, které mi byly poskytnuty na konzultacích. Také bych ráda poděkovala starostům obcí Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov a zároveň jejich občanům za spolupráci.

Starosta obce, jako představitel veřejnoprávní korporace

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá starostou obce, jako představitelem veřejnoprávní korporace. V práci je vymezena právní úprava starosty obce, jeho odpovědnosti, povinnosti, jeho postavení ve vztahu k jednotlivým orgánům obce, volba starosty obce a odměňování starostů. Práce také obsahuje problematiku přímé volby starosty obce, postavení starosty obce jako uvolněného nebo neuvolněného a neslučitelnost jeho funkce. Teoretická část práce se také zabývá chováním starosty v krizových situacích, jeho možným střetem zájmů a v neposlední řadě zánikem jeho mandátu. Dále je v práci vymezena právní úprava jednotlivých orgánů obce. V práci je také vymezen vývoj veřejné správy, pojmy jako obec a samospráva.

V aplikační části práce byl proveden výzkum mezi starosty obcí Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov. K výzkumu bylo využito strukturovaných rozhovorů s jednotlivými starosty obce. Dále byla provedena anketa s občany jednotlivých obcí, která měla za cíl zjistit, jak občané znají svou obec, jak se zajímají o dění v obci a jak jsou spokojeni se současnými starosty jejich obce. V závěru práce jsou výsledky mezi sebou porovnány.

Klíčová slova: obec, odpovědnost, povinnosti, pravomoci, přímá volba, samospráva, starosta, zastupitelstvo, zákon o obcích

Mayor of the municipality, as a representative of a public corporation

Abstract

This thesis explores a municipality's mayor as the representative of a public corporation. It defines the legal regulations, responsibilities, remuneration, and its relations with other bodies. In addition, protocols for a mayor's election are clarified. We will explore the functional compatibility of two types of mayors, a permanent full-time employee as contrasted to a part-time stipend position, in relation to the requirements of running a specific city. The theoretical part also deals with the mayor's behavior in crisis situations, possible conflicts of interest, and potential termination of the mayor's mandate. Then, the thesis defines the development of public administration, the legal regulation of individual municipal bodies, and terms of self-government.

Practical research using a semi-structured interview was conducted with each of the mayor's of Dvůr Králové nad Labem, Mostek, and Velký Vřeš'ov. In addition, a survey was performed in each of these municipalities to determine their citizens' understanding and level of knowledge of the workings of their communities. One of the determinants of the survey was the citizen's satisfaction level with these mayors. The results were then analyzed to achieve a comparative relationship for each municipality.

Keywords: municipality, responsibility, duties, competence, direct election, autonomy, mayor, council, municipalities act

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Základní pojmy	14
3.1.1 Právní úprava	14
3.1.2 Historický vývoj samosprávy ČR.....	15
3.1.3 Samospráva	16
3.1.4 Obec	16
3.1.5 Orgány obce.....	18
3.2 Starosta obce	23
3.2.1 Volba starosty	23
3.2.2 Právní postavení starosty obce.....	24
3.2.3 Postavení starosty ve vztahu k jednotlivým orgánům	26
3.2.4 Pravomoci a povinnosti starosty obce	27
3.2.5 Odpovědnost starosty obce	28
3.2.6 Starosta obce a krizové situace	31
3.2.7 Uvolněný a neuvolněný starosta.....	31
3.2.8 Systém odměňování	32
3.2.9 Přímá volba starosty obce.....	33
3.2.10 Neslučitelnost funkce starosty obce.....	35
3.2.11 Starosta a střet zájmů	35
3.2.12 Zánik mandátu starosty	36
4 Vlastní práce.....	38
4.1 Základní informace o obcích.....	38
4.1.1 Dvůr Králové nad Labem	38
4.1.2 Mostek	38
4.1.3 Velký Vřešťov	38
4.1.4 Porovnání obcí	39
4.2 Analýza rozhovorů se starosty obce.....	39
4.3 Analýza ankety mezi obyvateli vybraných obcí	48
4.3.1 Anketa mezi obyvateli Dvůr Králové nad Labem	48
4.3.2 Anketa mezi obyvateli obce Mostek.....	55
4.3.3 Anketa mezi obyvateli obce Velký Vřešťov.....	61
5 Výsledky a diskuse	68

5.1	Výsledky výzkumu mezi starosty.....	69
5.2	Výsledky ankety mezi obyvateli obcí	71
5.3	Porovnání výsledků výzkumu realizovaného mezi starosty a občany	73
5.4	Doporučení a návrhy	74
6	Závěr.....	77
7	Seznam použitých zdrojů.....	79
8	Seznam tabulek, grafů a zkratk	82
8.1	Seznam tabulek.....	82
8.2	Seznam grafů	82
8.3	Seznam použitých zkratk.....	83
Přílohy	84

1 Úvod

Česká republika se skládá z vyšších územních samosprávných celků, kterými jsou kraje, a nižších územních samosprávných celků, kterými jsou obce. Právě v čele obce stojí starosta. Aby se člověk mohl stát starostou obce, musí splňovat několik podmínek. Musí být občanem dané obce a dosáhnout věku alespoň 18 let. Také musí být v komunálních volbách zvolen do zastupitelstva obce. Právě zastupitelstvo následně ze svých členů volí nadpolovičním souhlasem členů starostu. Starosta je tedy nejvyšším orgánem obce a zastupuje obec navenek, avšak jeho pravomoci nejsou neomezené. Je odpovědný právě zastupitelstvu obce, které má značnou rozhodovací pravomoc. Pravomoci starosty by mohla posílit přímá volba starosty obce. Tato volba však v České republice i přes to, že je již nějaký čas prodiskutována, dosud zavedena nebyla. Pro zavedení přímé volby jsou protichůdné názory. Hlavním problémem je, že nebyly stanoveny kompetence přímo zvoleného starosty, jeho odvolatelnost a další otázky, které se pojí k přímé volbě starosty.

Povinnosti starosty obce jsou specifické. Výkon funkce starosty obce je velmi náročný, musí se orientovat v platné právní úpravě v širších souvislostech, dále musí ovládat manažerské dovednosti a zajistit také chod úřadu. K zajištění konkrétních odborných činností však starostové mohou spolupracovat s odborníky na danou problematiku. Starostové různých obcí se také spolu často radí a sdělují si své zkušenosti a znalosti. Hlavním úkolem starosty obce je starat se o správný chod obce a aby byly zajišťovány všechny potřeby jejích občanů.

Představitel starosty obce nese i velkou odpovědnost ať už v oblasti trestněprávní nebo občanskoprávní. Je také odpovědný občanům obce, které zastupuje, a měl by jednat v jejich zájmu, aby mohli žít poklidný život v obci.

Starosta svou funkci může vykonávat jako uvolněný, kdy nemá jiné zaměstnání a plně se věnuje své funkci starosty, nebo jako neuvolněný, kdy má starosta při své funkci také své zaměstnání, které vykonával před zvolením do funkce.

Autorka této práce je studentkou oboru Veřejná správa a regionální rozvoj a toto téma je s tímto oborem velmi úzce spjaté. Touto prací se autorka snaží hlouběji proniknout do úlohy starosty obce, a to především pomocí aplikační části práce, ve které bude zjištěno, jak své postavení vidí vybraní starostové obcí, ale také, jak toto postavení vidí občané dotčených obcí.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je na základě rozboru právní úpravy vyhodnotit postavení starosty obce z pohledu pravomocí, působnosti, odpovědnosti, odměňování a dalších povinností. Na základě rozboru historického vývoje vyhodnotit postavení starosty obce v jednotlivých obdobích. Na základě provedeného výzkumu vyhodnotit možnost realizace přímé volby starosty.

Cílem praktické části je ověření teoretických poznatků v praxi, a to na základě provedeného výzkumu mezi starosty obcí Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov, vyhodnotit problematiku z pohledu vybraných aspektů činnosti starosty obce se zaměřením na pravomoc, působnost a odpovědnost starosty obce. Dále je provedena anketa mezi občany zmíněných obcí. Dílčím cílem praktické části je popis jednotlivých obcí. Dalším dílčím cílem je zhodnocení a porovnání informací získaných od starostů obcí a jejich občanů. Posledním a neméně důležitým dílčím cílem je návrh řešení případných zjištěných problémů.

2.2 Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na dvě části. Pro teoretickou část diplomové práce budou nejdříve shromážděny podklady a zdroje. Následně bude provedena literární rešerše, kde jednotlivé zdroje budou seřazeny podle právní síly a bude provedena analýza právních textů. Hlavním právním dokumentem pro teoretickou část bude zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Dalšími zdroji bude odborná literatura, další právní předpisy a relevantní a ověřené internetové zdroje. Dále budou zdroje prostudovány a bude ověřena jejich platnost a relevance. Poté budou vybrána data, která se hodí pro potřeby této diplomové práce. Pro tuto práci bude zvoleno citování zdrojů formou poznámek pod čarou. V příloze poté bude vložena anketa s občany a přepsané strukturované rozhovory se starosty obcí. Celá práce bude rozdělena do logicky navazujících kapitol.

V teoretické části bude popsán historický vývoj samosprávy v ČR a postavení starosty obce, budou vymezeny pojmy samospráva a obec. Budou vymezeny orgány obce, jejich složení, pravomoci a odpovědnost. Větší část práce se bude věnovat postavení, pravomocím, povinnostem a odpovědnosti starosty. Teoretická část práce se také bude

zabývat rozebráním otázky ohledně přímé volby starosty obce. Při zpracovávání teoretické části práce bude využito metody popisné a obsahové analýzy a následné syntézy.

Na teoretickou část bude navazovat část praktická, jejíž součástí bude ověření teoretických poznatků v praxi. Jako první budu pomocí analýzy informací popsány jednotlivé obce. V rámci praktické části bude proveden pomocí kvalitativní metody polostrukturovaný rozhovor se starosty obcí Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov, které se všechny nacházejí v okrese Trutnov. Obce byly vybrány na základě odlišné velikosti obcí, kdy obec Velký Vřešťov má do 300 obyvatel, Mostek do 3 000 obyvatel a Dvůr Králové nad Labem má více než 15 000 obyvatel. Otázky budou kladeny postupně v těchto oblastech: získání informací o respondentovi (věk, délka výkonu funkce, vzdělání, podmínky výkonu funkce), další část výzkumu bude zaměřena na vnímání funkce starosty z pohledu pravomocí, působnosti a odpovědnosti z výkonu funkce, systému odměňování, poslední část bude zaměřena na velmi diskutovanou přímou volbu starosty obce. Rozhovor bude nahrán na záznamové zařízení a následně přepsán do textové podoby. Rozhovory budou provedeny osobně nebo pomocí videohovorů kvůli nepříznivé pandemické situaci. Rozhovory budou realizovány v měsících prosinec 2021 až únor 2022. Dále bude provedena anketa mezi občany obcí Velký Vřešťov, Mostek a Dvůr Králové nad Labem. Anketa se bude především zaměřovat na spokojenost občanů se starostou jejich obce, bude také položena otázka ohledně přímé volby starosty, dále budou pokládány otázky, které prověří, co občané vědí o své obci, jak se zapojují do obecního dění. Bude také položena otázka, zda někdy zvažovali kandidaturu na funkci starosty obce, nebo zda někdy kandidovali. Anketa bude rozesílána pomocí sociální sítě Facebook. Anketa bude spuštěna v měsíci říjnu 2021 a poběží až do února 2022.

Získaná prvotní data budou posléze vyhodnocena a převedena do přehledných tabulek nebo grafů, které následně budou opatřeny komentářem. Získané informace budou následně porovnány mezi sebou. Z výsledných údajů budou učiněny závěry, ze kterých budou vyvozeny návrhy na opatření pro zlepšení či zjednodušení výkonu funkce starosty obce. Ve vztahu k jednotlivým vybraným obcím bude provedena zpětná vazba výzkumu získaných poznatků a bude tak dána možnost zlepšit činnost obce ve vztahu k občanům. Názory starostů budou rovněž vyhodnoceny a na základě poznatků mohou být navržena opatření de lege ferenda.

3 Teoretická východiska

Postavení starosty obce, jako představitele veřejnoprávní korporace prošlo historickým vývojem. V současné době je jeho postavení určeno různými právními předpisy od Ústavy ČR až po zákon o obcích a dalších souvisejících zákonů. Autorka proto považuje za nezbytné zařadit také představení orgánů obce, kde starosta funguje jako představitel. Následující kapitola poté bude samostatně věnována starostovi obce a také jeho vztahu s jednotlivými orgány obce.

3.1 Základní pojmy

V následujících podkapitolách bude popsána právní úprava, která se zabývá územní samosprávou. V dalších podkapitolách budou popsány základní pojmy, jako je právě samospráva a obce. Bude stručně popsán vývoj samosprávy v ČR. V neposlední řadě budou nastíněny orgány obce.

3.1.1 Právní úprava

Základní právní úprava je stanovena v zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších změn a doplňků, která v hlavě sedmé upravuje územní samosprávu. Ústava ČR stanovuje, že ČR se skládá ze základních územních samosprávných celků, kterými jsou právě obce, a poté vyšších územních samosprávných celků, kterými jsou kraje. Stanovuje, že obec spravuje zastupitelstvo a jeho členové jsou voleni na základě tajného, všeobecného, rovného a přímého hlasování. Stanovuje čtyřleté funkční období zastupitelstva obce. Také stanovuje, že obec je veřejnoprávní korporace, která může vlastnit majetek a hospodaří s vlastním rozpočtem.¹

Hlavní právní úprava samosprávy ČR se nachází v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Tento zákon stanovuje úpravu obecního zřízení, přenesené a samostatné působnosti obce a orgánů obce, mezi které patří právě starosta obce. Tento zákon upravuje postavení

¹ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších změn a doplňků. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 1992, částka 1. 15 s. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

a povinnosti starosty.² Právní úprava není jen v těchto základních předpisech, ale v řadě souvisejících, které jsou zmíněny dále v práci.

3.1.2 Historický vývoj samosprávy ČR

Revolučním rokem byl rok 1848, kdy byla zavedena samospráva. V tomto roce byl také dovršen proces postátnění správy a občan se stal rovnocenným partnerem státní správy. Tyto změny byly potvrzeny dubnovou ústavou z roku 1848. V roce 1850 byly zřízeny okresní a krajské úřady. Od roku 1851-1859 trval bachovský absolutismus.³

V roce 1862 byl vydán říšský obecní zákon, který stanovoval základní pravidla pro jednotlivé země, které měly vydat vlastní obecní zřízení. Na řízení obce se podílel obecní výbor a představenstvo, které se skládalo ze starosty a alespoň dvou obecních radních. Tyto orgány byly voleny na tři roky.⁴

Vznik Československé republiky v roce 1918 přinesl řadu změn. Byla vydána novela obecního zřízení, zákon č. 76/1919 Sb., změna a doplnění obecních zřízení a městských statutů, kterým se měnila a doplňovala, některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice. Tato novela umožňovala vládě na přechodnou dobu měnit hranice okresů a obcí. Mezi obecní orgány patřily: obecní zastupitelstvo, obecní a městská rada, starosta a komise.⁵ Byl vydán zákon č. 122/1933 Sb., zákon o změnách řádu volení v obcích, který se týkal volebního řádu do obcí a novelizoval původní zákon č. 75/1919 Sb., řád volení v obcích republiky. Tento zákon prodloužil volební období obecních zastupitelstev na šest let a potvrzoval starosty státními orgány.⁶

Po vzniku protektorátu Čechy a Morava v roce 1939 se samospráva postupně omezovala až v podstatě zanikla. Byla rozpuštěna obecní zastupitelstva a do čela obcí stanuli vládní komisaři.⁷

² Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

³ VALENTOVÁ, V. *Vývoj české správy do roku 1989*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-843-3, str. 96-107

⁴ SCHELLE, K. *Dějiny veřejné správy*. 1 vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-374-7 str. 70-72

⁵ VALENTOVÁ, V. *Vývoj české správy do roku 1989*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-843-3, str. 126

⁶ SCHELLE, K. *Dějiny veřejné správy*. 1 vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-374-7 str. 387

⁷ VALENTOVÁ, V. *Vývoj české správy do roku 1989*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-843-3, str. 144

Další důležitý zvrat přišel až v roce 1990, kdy byl vydán zákon č. 367/1990 Sb., zákon České národní rady o obcích. Byly zrušeny národní výbory a znovu ustanovena obecní zřízení.⁸

K 31. prosinci 2002 došlo ke zrušení okresních úřadů a od roku 2003 se základním územním samosprávným společenstvím stala právě obec.⁹

3.1.3 Samospráva

Veřejná moc se dělí na státní moc, samosprávu a jiné veřejnoprávní korporace. Základním prvkem samosprávy je území nebo činnost, vůči které působí, osoby podřazené samosprávě, existence samosprávy jako právnické osoby veřejného práva se soustavou samosprávných orgánů a vlastní hospodaření a rozpočet.¹⁰

3.1.4 Obec

Právní úprava obce je zakotvena v Ústavě České republiky. Jedná se o základní územní samosprávné celky, kde je společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu. Území obce tvoří jedno nebo více katastrálních územích.¹¹

Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel se stává městem po stanovení předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR s vyjádřením vlády. Obec se také může stát městem po schválení žádosti předsedou Poslanecké sněmovny, pokud byla městem přede dnem 17. května 1954.¹²

Městysem se obec může stát, pokud ji tak po jejím návrhu stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády České republiky. Pokud je obec městem, nemůže být zároveň městysem. Minimální počet obyvatel pro stanovení obce městysem není určen. O označení městys může zažádat obec, která používala označení městys před dnem

⁸ ČMEJREK, Jaroslav; KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy. 1. vydání*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3. Str. 15

⁹ SCHELLE, K. *Dějiny veřejné správy*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-374-7 str. 486

¹⁰ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4, str. 12

¹¹ BRODSKÁ, S. a KUŠ, P. *Obecní zřízení*. Praha: Institut pro místní správu, 2008. ISBN 978-80-86976-15-0, str. 8

¹² Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 3

17. května. 1954. Toto datum je určující, jelikož v tento den nabyl účinnosti zákon č. 13/1954., o národních výborech, podle kterého bylo zrušeno historické pojmenování městys.¹³

Obec je právnická osoba. V oblasti soukromoprávní jí je přidělen státu právnické osoby na základě občanského zákoníku, v případě veřejnoprávní oblasti je její statut upraven zákonem o obcích. Statut veřejnoprávní korporace obec odlišuje od ostatních právnických osob. Hlavní rozdíl je v tom, že občan o členství v obci nerozhoduje, ale stává se členem automaticky, pokud je obyvatelem příslušné obce. Statut veřejnoprávní korporace začleňuje obce pod veřejnou správu a může samostatně plnit veřejné úkony.¹⁴

Samostatná a přenesená působnost obce

Na výkonu samostatné působnosti je samospráva založena. Jedná se o klíčovou oblast. Do této oblasti spadají všechny záležitosti, které jsou v zájmu občanů a obce a nejsou dle zákona svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům. Do kompetencí v samostatné působnosti patří vydávání obecně závazných vyhlášek, zakládání a zřizování právnických osob a také spolupráce obcí s jinými subjekty.¹⁵

Při vydávání obecně závazných vyhlášek se obec řídí zákonem a v dalších záležitostech poté jinými právními předpisy, které byly vydány na základě zákona. Na základě samostatné působnosti může obec zakládat obecní policii, může vytvářet právnické osoby a organizační složky obce.¹⁶

V případně přenesené působnosti obec vykonává státní správu, která na ni byla delegována zákonem. Při výkonu této působnosti se obce musejí řídit zákonem a jinými předpisy, usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Nadřízeným orgánem obcí v přenesené působnosti je krajský úřad, z tohoto postavení však nemůže ukládat obcím závazné úkoly. Takovéto pravomoci má pouze v případě nápravných opatření stanovených v protokolu o kontrole přenesené působnosti obce. Na úhradu výdajů, které

¹³ KOČÍ, R. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-28-1, str. 21

¹⁴ BRODSKÁ, S. a KUŠ, P. *Obecní zřízení*. Praha: Institut pro místní správu, 2008. ISBN 978-80-86976-15-0, str.8-9

¹⁵ KOČÍ, R. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-28-1, str. 63

¹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-08-07]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 35

souvisejí s přenesenou působností, dostane každý rok obec příspěvek ze státního rozpočtu. Obce v přenesené působnosti jsou rozděleny do tří skupin, podle objemu přenesené práce: obec prvního stupně, v tomto stupni jsou zařazeny převážně malé obce, na které byl delegován základní okruh povinností a obec na tyto činnosti nemá určeného samostatného pracovníka. Následují obce druhého stupně, tzv. obce s pověřeným obecním úřadem, tyto obce kromě základní přenesené působnosti vykonávají také přenesenou působnost stavebního úřadu, matričního úřadu a na tyto funkce má specializované pracovníky. Poslední skupinou jsou obce třetího stupně, tzv. obce s rozšířenou působností, které současně vykonávají přenesenou působnost prvního a druhého stupně. Do oblastí, které vykonávají, patří agenda řídicích oprávnění, agenda registru vozidel, vydávání osobních a cestovních dokladů, sociálně právní ochrana dětí, působnost v oblasti živnostenského podnikání, stavebního úřadu a úřadu územního plánování atd.¹⁷

Obce s rozšířenou působností v rámci stejného správního obvodu jednoho krajského úřadu mohou mezi sebou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, díky které za sebe mohou vykonávat přenesenou působnost nebo její část. Uzavření této smlouvy je možné jen se souhlasem Ministerstva vnitra ČR.¹⁸

3.1.5 Orgány obce

Zastupitelstvo obce

Pokud osoba vykonává funkci zastupitele obce, vykonává tak veřejnou funkci. Pro výkon této funkce nesmí být tato osoba zkrácena na právech, které vyplývají z jejího pracovního nebo obdobného poměru. Její mandát vzniká zvolením po ukončení hlasování. Člen zastupitelstva musí svůj mandát vykonávat osobně.¹⁹

Aby se zastupitelstvo mohlo usnášet, musí být přítomna na zasedání zastupitelstva nadpoloviční většina všech členů. Zasedání zastupitelstva svolává starosta. Občané obce

¹⁷ KOČÍ, R. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-28-1, str. 71-74

¹⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstva vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-08-07]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 66 a)

¹⁹ ČMEJREK, J. -- KOPŘIVA, R. -- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Základy veřejné správy*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3, str. 39-40

musejí být o zasedání zastupitelstva informováni, a to nejméně 7 dní před zasedáním, prostřednictvím úřední desky.²⁰

Do kompetencí zastupitelstva obce patří schvalování programu rozvoje obce, plánu obce a regulačního plánu, dalšími kompetencemi jsou schvalování rozpočtu obce a také závěrečného účtu obce. Zastupitelstvo má právo vydávat obecně závazné vyhlášky, vyhlásit referendum, rozhodovat o sloučení obcí. Jeho důležitým úkolem je volit z řad zastupitelů starostu obce, místostarosty a členy rady obce, má právo je také odvolat z funkce atd.²¹

Stanovení počtu členů zastupitelstva se řídí podle velikosti územního obvodu a počtu obyvatel.

Tabulka 1 Počet členů zastupitelstva v závislosti na velikosti územního obvodu

Do 500 obyvatel	5 až 15 členů
Nad 500 do 3000 obyvatel	7 až 15 členů
Nad 3000 do 10000 obyvatel	11 až 25 členů
Nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
Nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
Nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů

Zdroj: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Rada obce

Výkonnou moc v obci vykonává rada obce. Rada obce je odpovědná zastupitelstvu obce v případně samostatné působnosti. V případě přenesené působnosti může rozhodovat jen v mezích stanovených zákonem. Počet členů rady obce je vždy lichý, nejnižší možný počet je 5 a nejvíce může mít 11 členů. Rada obce je tvořena starostou obce, místostarosty a dalšími zvolenými zastupiteli obce. Rada obce se volí pouze v případě, že zastupitelstvo obce má alespoň 15 členů. Tam, kde rada obce není stanovena, výkonnou moc zastupuje starosta obce.²²

Schůze rady obce jsou neveřejné a dochází k nim podle potřeby. Aby byla rada obce schopna se usnášet, musí být na zasedání přítomna nadpoloviční většina všech členů rady

²⁰ HORZINKOVÁ E., NOVOTNÝ V. *Základy organizace veřejné správy v ČR. 3. vydání.* V Plzni Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6, str. 167

²¹ ČMEJREK J., *Obec a regiony jako politický prostor.* Praha: Alfa nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4, str. 36-37

²² ČMEJREK, J. -- KOPŘIVA, R. -- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Základy veřejné správy.* V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3, str. 44

obce. Pro přijetí usnesení nebo rozhodnutí musí svůj souhlas vyjádřit také nadpoloviční většina všech členů rady obce.²³

Rada obce má za úkol zabezpečovat hospodaření obce dle schváleného rozpočtu a také provádět rozpočtová opatření v rozsahu, které stanoví zastupitelstvo obce. Rada obce také vydává nařízení obce a rozhoduje ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti. Rada obce také projednává a řeší připomínky, návrh a podněty, které jí předloží zastupitelstvo obce případně komise rady obce. Do jejich kompetencí také patří jmenování a odvolání vedoucích odborů obecního úřadu na návrh tajemníka obecního úřadu. Dalšími kompetencemi rady obce jsou: schvalování organizačního řádu obecního úřadu, může rozhodovat o uzavření nájemních smluv, kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti atd.²⁴

Obecní úřad

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem obecního úřadu a jeho dalšími zaměstnanci. V čele obecního úřadu stojí starosta obce, pokud má však obecní úřad svého tajemníka, tak právě on plní funkci zaměstnavatele pro zaměstnance obecního úřadu. Obecní úřad může mít na základě rozhodnutí rady obce své odbory a oddělení, jejichž struktura není povinně určena.²⁵

V rámci samostatné působnosti plní obecní úřad úkoly, které mu zadalo zastupitelstvo nebo rada obce, a také pomáhá výborům a komisím ve výkonu jejich činností. „Svou přenesenou působnost následně vykonává dle ust. § 61 odst. 1 písm. a) s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce.“²⁶

²³ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-08-27]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 101

²⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-08-27]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 102

²⁵ HORZINKOVÁ E., NOVOTNÝ V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vydání. V Plzni Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6 str. 180

²⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-10-25]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 109 odst. 3 písm. a), b)

Zvláštní orgány

Zvláštní orgány obce jsou zařazeny do orgánů obce podle ust. § 5 odst. 1 zákona o obcích. Tyto orgány zřizuje starosta obce. Starosta obce také odvolává a jmenuje členy těchto orgánů. Zvláštní orgány se většinou zakládají v obcích s rozšířenou působností a vykonávají přenesenou působnost v rozsahu stanoveným zvláštními zákony. Tato přenesená působnost se nevztahuje pouze na území obce s rozšířenou působností, ale také pro její správní obvod. Mezi zvláštní orgány obce se řadí bezpečnostní rada obce nebo krizový štáb obce, které zřizuje starosta na základě ust. § 18 odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. Starosta také může zřídit povodňovou komisi obce na základě ust. § 79 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.²⁷

Orgány zastupitelstva a rady obce

Mezi orgány zastupitelstva a rady obce se řadí různé výbory a komise, které budou popsány v následujících podkapitolách.

Výbory

Výbor je odpovědný zastupitelstvu obce a také plní úkoly, které mu zastupitelstvo obce stanoví. Jejich počet musí být vždy lichý a schází se dle potřeby. Podepisovat usnesení výboru má právo předseda výboru. Zastupitelstvo obce je povinno zřizovat finanční a kontrolní orgány, které musí mít alespoň 3 členy. V těchto orgánech však za členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník a osoby zajišťující rozpočtové a účetní práce obecního úřadu. Náplní práce finančního výboru je kontrola hospodaření obce s jejím majetkem a finančními prostředky a další úkoly, které mu stanoví zastupitelstvo obce. Kontrolní výbor má za úkol kontrolovat, jak se plní usnesení zastupitelstva a rady obce. Kontroluje, jak další výbory a obecní úřad dodržují právní předpisy na úseku samostatné působnosti. Pokud v územním obvodu obce žije alespoň 10 % obyvatel, kteří jsou jiné národnosti než české, je nutno zřídit výbor pro národnostní menšiny. Alespoň polovinu členů tohoto výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin. Zastupitelstvo také může

²⁷ KOČÍ, R. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-28-1, str. 125-126

v částech obce zřídit osadní nebo místní výbory. Tyto výbory mají oprávnění předkládat návrhy na zlepšení jejich části obce a následně se k nim vyjadřovat.²⁸

Komise

Komise zřizuje rada obce jako své iniciativní a poradní orgány. Komise jsou odpovědné radě obce. Pokud byl komisi svěřen výkon přenesené působnosti podle ust. § 103 odst. 4 písm. c) zákona o obcích, tak jsou komise výkonným orgánem. Předsedou komise může být jen ten, kdo prokáže zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komise.²⁹

²⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbirce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-10-25]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 117-121

²⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbirce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-10-25]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 122

3.2 Starosta obce

Starosta zastupuje obec navenek. Starosta však pro většinu jednání potřebuje souhlas zastupitelstva nebo rady obce. Pokud starosta jedná bez předchozího schválení, jsou tyto úkony neplatné. Starosta obce také stojí v čele obecního úřadu a je nadřízeným všech zaměstnanců obecního úřadu. Toto však neplatí, pokud má obecní úřad zřízenou funkci tajemníka obecního úřadu. Poté je statutárním orgánem zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu právě tajemník.³⁰

Aby starosta obce mohl vykonávat svou funkci, musí být členem zastupitelstva obce. Zastupitelstvo poté volí starostu do své funkce. Člen zastupitelstva musí získat nadpoloviční většinu hlasů, aby se stal starostou obce. Zastupitelstvo má také právo odvolat starostu obce, kdy pro odvolání musí být nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva obce.³¹

3.2.1 Volba starosty

Volby do zastupitelstev obcí v České republice upravuje zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí. Hlasování je vždy tajné a volby se konají dle všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Do zastupitelstva obce může být volen občan obce, který má v obci trvalé bydliště a již dosáhl 18 let.³²

Ze zastupitelstva obce se následně volí starosta. Samo zastupitelstvo následně ze svých členů volí starostu obce, který musí být občanem České republiky. Volba probíhá dle ust. § 87 zákona o obcích, kdy je pro zvolení starosty obce potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Volba starosty obce musí rovněž proběhnout na veřejném zasedání zastupitelstva.³³

Aktivní volební právo, tedy právo volit zástupce do zastupitelstva obce, má v České republice občan ČR, který alespoň ve druhém dni voleb dosáhl věku 18 let a je přihlášen k trvalému pobytu v obci, ve které volí. Volit také může občan jiného státu, který musí také dosáhnout věku 18 let a být přihlášen k trvalému pobytu v obci, a navíc mu musí právo volit

³⁰ KOČÍ, R. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-28-1, str. 109

³¹ KOČÍ, R. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-28-1, str. 109

³² ČMEJREK J., *Obec a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4, str. 51

³³ Účetní portál, volba starosty. [online] [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.ucetniportal.cz/wiki/html?item=228442>

přiznat mezinárodní smlouva. Pasivní volební právo, tedy právo být volen do zastupitelstev obcí, má osoba, která splňuje stejné podmínky jako ten, kdo má aktivní volební právo, a navíc nesmí být ve výkonu trestu odnětí svobody a nesmí být omezena jeho svéprávnost pro výkon volebního práva.³⁴

3.2.2 Právní postavení starosty obce

Postavení starosty obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Tento zákon stanovuje, že starosta zastupuje obec navenek. Je do své funkce volen zastupitelstvem obce a také zastupitelstvu obce za svou funkci zodpovídá. Zákon také stanovuje, že starosta jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu po předchozím souhlasu ředitele krajského úřadu.³⁵

Tento zákon také stanoví, že starosta je zastupován místostarostou. Zastupitelstvo má možnost zvolit více místostarostů a z nich určit jednoho, který poté starostu zastupuje v jeho nepřítomnosti. Právní předpisy obce podepisuje starosta spolu s místostarostou obce.³⁶

Starosta obce své pravomoci dle ust. § 103 tohoto zákona vykonává ode dne voleb do zastupitelstva až do zvolení nového starosty. Pokud tyto pravomoci nevykonává starosta, odpovědnost za tyto pravomoci převezme místostarosta obce.³⁷

Právní postavení starosty obce dle zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

Dle tohoto zákona starosta stanovuje stálé volební okrsky, má povinnosti informovat voliče, kdy a kde se konají volby do zastupitelstva obce. Další jeho povinností je zajistit, aby se hlasovací lístky dostaly k voličům. Starosta dále stanovuje počet členů okrskové komise, jejich počet poté závisí na počtu voličů ve volebním okrsku. Musí ustanovit alespoň 6 členů, tento počet členů však neplatí pro okrskové volební komise, kde je méně než 300 voličů.

³⁴ HORNÍK J. a KUS P. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016 (skripta). ISBN 978-80-86976-34-1, str. 70-71

³⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 103

³⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 105

³⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 107

V tomto okrsku je možno stanovit pouze čtyřčlennou okrskovou komisi. Dále starosta svolává zasedání okrskové komise, které se musí uskutečnit nejméně 21 dní před začátkem voleb. Starosta dle tohoto zákona také jmenuje a odvolává zapisovatele okrskové volební komise.³⁸

Postavení starosty obce dle dalších zákonů

Postavení starosty obce je také zahrnuto v dalších zákonech jako například v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), který stanovuje, že starosta obce má zajistit připravenost obce na řešení krizových situací, a stanovuje další povinnosti, které starosta obce zajišťuje v případě krizové situace.³⁹

Starosta obce má také na starosti řízení obecní policie dle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii.⁴⁰

Zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů stanovuje starostu obce jako veřejného funkcionáře. Nesmí tedy prosazovat své zájmy nad zájmy obce.⁴¹

³⁸ Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=491/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 15

³⁹ Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=240/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 21

⁴⁰ Zákon č. 553/1991 Sb. České národní rady a obecní policii, v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=553/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 3

⁴¹ Zákon č. 159/2006 Sb. o střetu zájmů, v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=159/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 2-3

3.2.3 Postavení starosty ve vztahu k jednotlivým orgánům

V následujících podkapitolách bude představeno postavení, spolupráce a odpovědnost starosty k dalším orgánům obce.

Starosta a zastupitelstvo obce

Starosta obce je do své funkce volen zastupitelstvem obce, jehož musí být po volbách členem. Z výkonu své funkce je odpovědný právě zastupitelstvu obce, které na tento výkon dohlíží. Zastupitelstvo obce také volí místostarostu obce, který přebírá funkci starosty obce, pokud by byl starosta obce odvolán nebo se své funkce vzdal. Pokud nebyl určen místostarosta nebo byl z funkce taktéž odvolán nebo se této funkce vzdal, tak funkci starosty obce vykonává pověřený člen zastupitelstva obce.⁴²

Po volbách dosavadní starosta obce svolává ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva po uplynutí 15 dnů ode dne uplynutí lhůty pro podání návrhu na neplatnost voleb k soudu, a to v případě, kdy tento návrh podán nebyl. Pokud byl podán návrh na neplatnost voleb, svolá dosavadní starosta ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva po 15 dnech od pravomocného rozhodnutí soudu, kdy návrhu na neplatnost nebylo vyhověno. Tomuto zasedání zpravidla předsedá dosavadní starosta obce. Zároveň se na tomto zasedání se volí nový starosta a místostarosta.⁴³

Ze zasedání zastupitelstva obce se pořizuje záznam, který následně podepisuje starosta nebo místostarosta obce.⁴⁴

Starosta a rada obce

V obci, kde je rada obce, je jejím členem starosta spolu s místostarostou a dalšími členy. V obci, kde rada obce ustavena není, její funkci zastává sám starosta obce. Jakmile starostovi zanikne mandát, zanikne mu také členství v radě obce. Pokud je rada jako celek

⁴² Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 103

⁴³ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 92

⁴⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 95

zrušena, starosta obce zůstává i nadále ve funkci. Ze zasedání rady obce se pořizuje zápis, který právě starosta spolu s místostarostou podepisují.⁴⁵

Starosta a obecní úřad

Starosta obce stojí v čele obecního úřadu. Má za úkol jmenovat a odvolávat tajemníka obecního úřadu, který je mu také odpovědný v rámci plnění svých úkolů.⁴⁶

Starosta obce stanovuje výši platu tajemníkovi obce. Pokud však v obci není zřízena funkce tajemníka nebo není-li tajemník úřadu stanoven, jeho povinnosti plní právě starosta obce.⁴⁷

3.2.4 Pravomoci a povinnosti starosty obce

K velké části úkonů, které starosta vykonává za obec, potřebuje předchozí schválení od zastupitelstva obce nebo rady obce.

Mezi pravomoci a povinnosti starosty obce patří:

- **Jmenování a odvolání tajemníka úřadu** – Pro jmenování tajemníka úřadu musí mít souhlas ředitele krajského úřadu. Bez tohoto souhlasu je jmenování neplatné. Na funkci tajemníka úřadu musí být vypsáno výběrové řízení.
- **Odpovědnost za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok** – Přezkoumání vykonává příslušný krajský úřad nebo auditor.
- **Pozastavení výkonu usnesení rady obce** – Starosta může pozastavit výkon usnesení rady obce, pokud ho má za nesprávný. Toto usnesení poté předloží na nejbližším zasedání zastupitelstva obce, které rozhoduje o jeho zrušení.
- **Odpovědnost za informování veřejnosti o činnostech obce**
- **Starosta je povinen poskytnout veřejnosti informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím**
- **Může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku**
- **Zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu**

⁴⁵ HORZINKOVÁ E., NOVOTNÝ V. *Základy organizace veřejné správy v ČR. 3. vydání.* V Plzni Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6, str. 173-174

⁴⁶ ČMEJREK J., *Obec a regiony jako politický prostor.* Praha: Alfa nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4, str. 39-40

⁴⁷ HORZINKOVÁ E., NOVOTNÝ V. *Základy organizace veřejné správy v ČR. 3. vydání.* V Plzni Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6 str. 182

- **Jmenuje a odvolává vedoucí odborů obecního úřadu a stanovuje jejich plat, není-li zřízena rada obce**
- **Může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti**
- **Zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu**
- **Plní úkoly zaměstnavatele podle zák. č. 262/2006 Sb., zákoníku práce souvisejících předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle nařízení vlády č. 564/2006 Sb., pokud není v obci tajemník obecního úřadu**
- **Rozhoduje o záležitostech spadajících do samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce**
- **Plná další úkoly stanovené obecním úřadem a zvláštními zákony**
- **Plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zákoníku práce a souvisejících předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu.⁴⁸**

3.2.5 Odpovědnost starosty obce

Trestně právní odpovědnost

Trestněprávní odpovědnost starosty obce upravuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve kterém jsou zakotveny trestné činy související s funkcí starosty obce. Mezi tyto trestné činy patří například:

Ust. § 183 Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovaných v soukromí,

Ust. § 206 Zpronevěra: „*Kdo si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*“⁴⁹

⁴⁸ KOČÍ, R. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-28-1, str. 111-113

⁴⁹ Sbíрка zákonů Česká republika: Trestní zákoník. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2006 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z:

https://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy_§_206

Ust. § 209 Podvod: „*Kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*“⁵⁰

Ust. § 220 Porušení povinnosti při správě cizího majetku: „*Kdo poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a tím jinému způsobí škodu nikoli malou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.*“⁵¹

Nejvíce však s trestněprávní odpovědností starostů souvisí Díl 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve kterém jsou vymezeny trestné činy úředních osob, jakou jsou zneužití pravomoci úřední osoby a maření úkolu úřední osoby z nedbalosti. Mezi trestně právní odpovědnost starostů také patří Díl 3, který se zabývá úplatkářstvím.⁵²

Soukromoprávní odpovědnost

Soukromoprávní odpovědnost starosty je zakotvena v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Právní úprava orgánů obecní samosprávy je řešena v ust. §151–§160 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Nejčastější odpovědností starosty obce je odpovědnost za škodu, která je zakotvena v ust. §2894 – §2897 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Pro vztah starosty a soukromoprávní odpovědnosti je podstatný §2950 Škoda způsobená informací nebo radou. „*Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník, nahradí škodu, způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti. Jinak se hradí jen škoda, kterou někdo informací nebo radou způsobil vědomě.*“

⁵⁰ Sbírka zákonů Česká republika: Trestní zákoník. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2006 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z:

https://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy_§209

⁵¹ Sbírka zákonů Česká republika: Trestní zákoník. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2006 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z:

https://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy_§220

⁵² Sbírka zákonů Česká republika: Trestní zákoník. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2006 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z:

https://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Škodu je následně nutné nahradit uvedením do předešlého stavu. Pokud to však není možné, nebo si to žádá poškozený, je třeba škodu nahradit peněžními prostředky.⁵³

Pracovněprávní odpovědnost

„Starosta plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů, pokud není v obci tajemník obecního úřadu; vedoucí odboru jmenuje, odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce.“⁵⁴

Pokud starosta své povinnosti neplní řádně a je tímto jednáním způsobena obci škoda, tak je povinen tuto vzniklou škodu nahradit. Obec musí tuto škodu po starostovi vymáhat, nejčastěji je to odpovědnost zastupitelstva a kdyby tato škoda vymáhána nebyla, tak by to poškozovalo obec. V praxi se však více setkáváme s tím, že zastupitelstvo starostu odvolá a vymáhání dluhu je jen ojedinělé. Zastupitelstvo buď neví, že škoda vznikla nebo se na ní podíleli a nechtějí ji vymáhat i sami po sobě. Postavení věřitelů však posílil NOZ, který ustanovil, že když starosta nenahradí škodu obci a věřitel se tím nedomůže plnění škody ze strany obce, ručí starosta osobně věřiteli.⁵⁵

„Splatnost a výplata odměny a dalších plnění poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce členům zastupitelstva obce, jakož i srážky z nich, odpovědnost člena zastupitelstva obce za škodu, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce, a postup obce v případě zjišťování průměrného výdělku, vzdání se práva na odměnu nebo další plnění a v případě smrti člena zastupitelstva obce se řídí zákoníkem práce. Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance.“⁵⁶

Na základě §5 odst. 1 zákoníku práce, který stanoví, že se tento zákon vztahuje na výkon veřejné funkce, pokud to zákon výslovně stanoví nebo pokud to v případě členů

⁵³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů, Ministerstvo vnitra ČR. [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁵⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 103 odst. 4 b)

⁵⁵ Moderní obec.cz, odpovědnost starosty jako statutárního orgánu. [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/odpovednost-starosty-jako-statutarniho-organu/>

⁵⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy §79

zastupitelstva obcí stanoví zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. Využití zákoníku práce je omezeno hlavně tím, že člen zastupitelstva obce je k obci ve vztahu z titulu výkonu veřejné funkce, a nikoliv ve vztahu pracovního poměru. Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích taxativně stanovuje, které právní oblasti v zákone č. 89/2012 Sb. zákoník práce mohou být využity ve vztahu k členům zastupitelstva obce.⁵⁷

3.2.6 Starosta obce a krizové situace

Chování starosty při krizových situacích upravuje zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Starosta obce odpovídá za připravenost na krizové situace. Na pomoc si může zřídit krizový štáb. V případě krizového stavu má starosta za úkol varovat a informovat osoby, které se nachází na území obce, o hrozícím nebezpečí. Má také za úkol o nebezpečí informovat orgány krizového řízení, pokud tak neučinil hasičský záchranný sbor kraje. Starosta má také za úkol zabezpečit evakuaci osob z ohroženého území obce a zajišťuje a organizuje další činnosti, které vedou k řešení krizového stavu. V případě, že starosta tyto povinnosti neplní, tak je hejtman kraje oprávněn převést výkon těchto povinností na zmocněnce, který tyto povinnosti plní po předem stanovenou dobu. Hejtman je o jmenování zmocněnce povinen informovat obec a také ministra vnitra, ten má možnost toto rozhodnutí zrušit.⁵⁸

3.2.7 Uvolněný a neuvolněný starosta

Rozdíl mezi neuvolněným a uvolněným starostou nezasahuje do jejich pravomocí. Jedná se o to, že uvolněný starosta obce je dlouhodobě uvolněn ze svého zaměstnání, aby mohl vykonávat funkci starosty. Neuvolněný starosta naopak není ze svého zaměstnání uvolněn a vykonává tak funkci starosty obce a zároveň má stále své zaměstnání. Starosta může svou funkci vykonávat jako uvolněný i v případě, že před nástupem to funkce starosty žádné zaměstnání nevykonával. Další rozdíl je v odměňování, uvolněný starosta je odměňován přímo na základě příslušných právních předpisů, oproti tomu odměnu

⁵⁷ Účetní portál.cz, v jakém rozsahu lze použít zákoník práce, pokud jde o právní nároky či jiné záležitosti členů zastupitelstva. [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.ucetni-portal.cz/stahnout/v-jakem-rozsahu-lze-pouzit-zakonik-prace-pokud-jde-o-pravni-naroky-ci-jine-zalezitosti-clenu-zastupitelstva>

⁵⁸ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstva vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=240/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 21

neuvolněnému starostovi stanoví zastupitelstvo obce na základě příslušných právních předpisů.⁵⁹

3.2.8 Systém odměňování

Problematiku odměňování upravuje zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení). Členům zastupitelstva, kteří svou funkci dlouhodobě vykonávají jako uvolnění, a členům zastupitelstva, kteří před nástupem do funkce nebyly v pracovním poměru, ale vykonávají svou funkci také jako dlouhodobě uvolnění, náleží odměna podle tohoto zákona, která se vyplácí z rozpočtových prostředků obce. Za odměnu se považuje měsíční odměna a také odměna při skončení funkčního období. Pokud se jedná o neuvolněného člena zastupitelstva obce, který je v pracovním poměru, tak tomuto členovi zastupitelstva poskytne jeho zaměstnavatel pro výkon jeho funkce volno s náhradou mzdy. Jejich zaměstnavateli následně obec uhradí náhradu mzdy, pojistné na sociálním zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění dle zvláštních předpisů. Pokud neuvolněný člen zastupitelstva není v pracovním poměru, tak jim obec poskytne paušální částkou náhradu ušlého výdělku, který souvisí s výkonem jejich funkce. Výši paušální odměny stanoví zastupitelstvo na kalendářní rok.⁶⁰ Měsíční odměna je složena z pevné složky, která závisí na druhu vykonávané činnosti a příplatků, které závisí na počtu obyvatel obce. V obcích s rozšířenou působností, pověřeným obecním úřadem a matričním úřadem se odměna zvyšuje dle prováděcího právního předpisu. Pokud je uvolněný člen zastupitelstva v pracovní neschopnosti, v karanténě, těhotná nebo pečuje o dítě do 3 let věku, tak mu náleží odměna v poměrné výši. Neuvolněnému členovi zastupitelstva, pokud vykonával funkci starosty a uvolněnému členovi zastupitelstva náleží odměna při skončení funkčního období. Výše této odměny je stanovena ve výši měsíční odměny, ke které se přičte násobek této odměny a počtu celých ukončených let, které jdou po sobě, kdy byl člen zastupitelstva ve funkci. Pokud byl člen

⁵⁹ Účetní portál, jaký je rozdíl mezi uvolněným a neuvolněným starostou obce. [online]. 2012 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <https://www.ucetni-portal.cz/jaky-je-rozdil-mezi-tzv-neuvolnenym-a-uvolnenym-starostou-obce-1248-x.html>

⁶⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 71

zastupitelstva v průběhu svého funkčního období odsouzen za úmyslný trestný čin, odměna za skončení funkčního období mu nenáleží.⁶¹

3.2.9 Přímá volba starosty obce

Zavedení přímé volby je v posledních letech velmi diskutovaným tématem, jak v laické veřejnosti, tak i v odborné. Zastánci zavedení přímé volby starosty se především odkazují na nedostatky současného stavu, mezi které se řadí neznalost a nezájem veřejnosti podílet se na rozhodování komunálních orgánů, v menších obcích zásadní rozhodnutí vykonává starosta obce a výkon pravomoci zastupitelstva je spíše formální, starosta obce často není ten, kdo ve volbách dostal nejvíce hlasů, ale je zvolen na základě koaličních dohod politických stran, menší obce se již nyní blíží charakteru přímé volby, jelikož mají ve většině případů jen jednu kandidátku, která je sestavována tak, aby se blížila veřejnému mínění. Dalším nedostatkem je fakt, že se radními stávají ti, kteří nemají příslušnou odbornou vybavenost k rozhodovacím činnostem. Pro tyto nedostatky jsou navrhovány následující změny. Uzákonit přímou volbu starosty, který bude mít silný politický mandát a bude kontrolován veřejností, jasné rozdělení kompetencí mezi orgány územní samosprávy, starosta by měl být osobně odpovědný za chod úřadu a výkon své funkce, rada obce by měla být jmenována z odborníků.

Druhá skupina argumentuje tím, že lze například relativizovat námitku, která říká, že se starostou leckdy nestane kandidát, který získá ve volbách nejvíce hlasů. Tato námitka je však sporná, jelikož při využívání poměrného volebního systému není jasné, nakolik byly kandidátovi odevzdány hlasy z důvodu jeho osobní autority nebo proto, že reprezentuje určitou stranu. Důležitou otázkou v tomto tématu je rozsah legislativních změn. Pokud by byl starosta obce volen přímo, ale zůstali mu stejné pravomoci, které má i při nepřímé volbě, by změna ve vztahu k voličům mohla být spíše negativní. Občané by od něho měli větší očekávání, ale starosta obce by nebyl beze zbytku schopen naplnit svůj volební program, jelikož je výkonná a rozhodovací pravomoc rozdělena mezi zastupitelstvo a radu obce. Muselo by tedy dojít k přehodnocení vztahu starosty se zastupitelstvem a radou obce.⁶²

⁶¹ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 73 a § 75

⁶² Analýza zavedení přímé volby starostů [online]. © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/informace-o-moznosti-zavedeni-prime-volby-starostu-v-cr.aspx>

Na Kongrese starostů a primátorů v Brně byly představeny informace ohledně přímé volby starosty, podle kterých by měla být přímá volba starosty obce zavedena v obcích, kde není zřízena rada obce. Obec poté sama rozhodne, zda bude chtít zřídit radu či nikoli, a zastupitelstvo obce by mělo mít možnost rozhodnout o počtu členů zastupitelstva, a tím i nepřímo rozhodnout, jakým způsobem se bude volit starosta. Pokud bude starosta obce zvolen přímou volbou, bude funkce neslučitelná s funkcí člena zastupitelstva obce. Nebude mít právo hlasovat spolu se zastupitelstvem. Starosta už nebude závislý a odpovědný zastupitelstvu, ale bude ho odvolávat ředitel krajského úřadu na základě místního referenda. Pokud by byla zavedena přímá volba starosty obce, bylo by nutné také změnit Ústavu ČR, konkrétně sedmou hlavu, která upravuje územní samosprávu. Měl by se zde upravit vztah mezi přímo voleným starostou obce a zastupitelstvem obce, a to z hlediska pravomocí, které budou vyhrazeny pro přímo zvoleného starostu. Přímá volba starosty obce by se také měla omezit jen na některé obce, pro toto ustanovení by musela proběhnout změna čl. 21 odst. 4 Listiny, který zaručuje občanům mít za rovných podmínek přístup k voleným funkcím. Bude zapotřebí také upravit čl. 12 Ústavy, který nyní upravuje pouze volbu zastupitelstva, musely by se tedy přidat pravidla pro přímou volbu starosty obce.⁶³

Ministerstvo vnitra ČR zpracovalo Analýzu možností zavedení přímé volby starostů v ČR. Tento dokument obsahuje rozbor platné právní úpravy a také její srovnání se zahraniční právní úpravou, ať už států s přímou či nepřímou volbou starostů obce. Problematika přímé volby starosty obce byla projednávána na konferenci „Dokončení reformy a aktuální aspekty veřejné správy v roce 2008“. Většina účastníků konference se spíše přiklání k zachování nynějšího modelu. Svaz měst a obcí ČR je zastáncem modelu nepřímé volby starostů obce a dle jeho názoru není nezbytné posilovat pravomoci starostů. Je však pro zavedení většinového volebního systému. Naopak Sdružení místních samospráv ČR k zavedení přímé volby starostů obcí zaujalo spíše pozitivní postoj. Navrhuje proto přímou volbu starosty obce, který by byl osobně odpovědný za výkon veřejné moci, v menších městech a obcích volit starostu jednokolovým relativně většinovým systémem a u velkých měst použít dvoukolový systém absolutní většiny, volba zastupitelstva by byla na principu poměrné volby atd.⁶⁴

⁶³ Smocr.cz, přímá volba starostů obce, co možná nevíte. [online]. [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/sprava-obce/a/prima-volba-starostu-co-mozna-nevite>

⁶⁴ Analýza zavedení přímé volby starostů [online]. © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/informace-o-moznosti-zavedeni-prime-volby-starostu-v-cr.aspx>

3.2.10 Neslučitelnost funkce starosty obce

Neslučitelnost funkcí upravuje ust. § 5 odst. 2 a 3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpis. Neslučitelnost funkcí byla uzákoněna z toho důvodu, aby byla dodržena nezávislost státní správy a samosprávy. Týká se všech zastupitelů obce, ať už starosty obce, místostarosty nebo člena zastupitelstva obce. Aby se nejednalo o neslučitelnost funkcí, nemůže být člen zastupitelstva zároveň zaměstnancem obecního úřadu ve stejné obci. Také nemůže být zaměstnancem pověřeného obecního úřadu, krajského úřadu nebo finančního úřadu.

Posuzovat neslučitelnost funkcí má právo zastupitelstvo dané obce na základě § 55 odst. 3 písm. c) volebního zákona. Pokud zastupitelstvo rozhodne o neslučitelnosti funkcí, zaniká danému členovi jeho mandát. Pokud zastupitelstvo rozhodne, že se nejedná o neslučitelnost funkcí, postoupí se věc krajskému úřadu. Pokud ředitel krajského úřadu dojde k závěru, že se jedná o neslučitelnost funkcí, požádá o mimořádné zasedání zastupitelstva, které musí být svoláno nejpozději do 21 dnů. Pokud ani na tomto mimořádném zasedání zastupitelstva obce nedojde k zániku mandátu člena, který je dle ředitele krajského úřadu v neslučitelnosti funkcí, vysloví ředitel krajského úřadu zánik mandátu sám pomocí rozhodnutí. Toto rozhodnutí bude vyvěšeno na úřední desce obce a musí být zasláno členovi zastupitelstva, kterému zanikl mandát a také volební straně, které je členem. Dle ust. § 59 odst. 3 volebního zákona a ust. § 91 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního se může člen zastupitelstva, kterému byl zrušen mandát, odvolat u příslušného krajského soudu. Mandát členovi zastupitelstva zaniká dnem, kdy uplyne lhůta pro podání návrhu na soud, která je 2 pracovní dny od doručení usnesení, nebo dnem, kdy rozhodnutí soudu, které potvrzuje odvolání člena zastupitelstva z funkce, nabyde právní moci.⁶⁵

3.2.11 Starosta a střet zájmů

Střet zájmů upravuje zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů. Starosta obce je považován za veřejného funkcionáře, proto nesmí vykonávat takové jednání, při kterém by jeho osobní zájmy ovlivnily výkon jeho funkce. Za osobní zájem se v tomto případě považuje takový zájem, který by přinesl starostovi, jeho blízké osobě nebo právnické osobě, kterou ovládá, zvýšení majetku nebo jiný prospěch. Pokud tedy při výkonu funkce starosty

⁶⁵ Mvcr.cz, neslučitelnost funkcí u zastupitelů obcí. [online]. [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/volby/clanek/neslucitelnost-funkci-u-zastupitelu-obci.aspx>

dojde ke střetu řádného výkonu funkce a osobního zájmu, musí starosta vždy upřednostnit zájem řádného výkonu jeho funkce. Starosta se nesmí odvolávat na svou funkci při řešení svých osobních zájmů.⁶⁶

3.2.12 Zánik mandátu starosty

Podle ust. § 55 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí může zánik mandátu svým usnesením vyslovit zastupitelstvo obce. Toto usnesení je třeba doručit starostovi, ten má poté možnost ve dvoutýdenní lhůtě podat návrh na soudní přezkum. Mandát zaniká dnem, kdy podle ust. § 59 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí marně uplyne lhůta pro podání návrhu soudu nebo podle ust. § 55 odst. 7 zákona o volbách do zastupitelstev obcí dnem, kdy nabude právní moci rozhodnutí soudu, které usnesení nebo rozhodnutí zastupitelstva nezruší.⁶⁷

Dalším způsobem zániku mandátu starosty je rezignace. Ta může mít dvojitou podobu, starosta obce může rezignovat jen na funkci starosty nebo přímo na funkci člena zastupitelstva. K rezignaci na funkci starosty se zachováním funkce člena zastupitelstva může dojít kdykoliv písemně či ústně. Zpravidla k této rezignaci dochází na zasedání zastupitelstva nebo by o tom mělo být zastupitelstvo na nejbližším zasedání obeznámeno. Rezignace přímo na funkci člena zastupitelstva musí být dle ust. § 55 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, podána na zasedání zastupitelstva. Tato rezignace nejde vzít zpět a mandát zaniká ihned dnem podání rezignace, kdy automaticky končí i funkce starosty.⁶⁸

Dalším důvodem zániku mandátu jsou nové volby do zastupitelstva obce.⁶⁹ Starosta však své pravomoci vykonává až do doby zvolení nového starosty, stejně tak i místostarosta. Pokud tyto pravomoci nevykonává dosavadní starosta, vykonává je za něj místostarosta.⁷⁰

⁶⁶ Zákon č. 159/2006 Sb. o střetu zájmů, v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=159/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 3

⁶⁷ 444 dotazů a odpovědí pro starosty obcí. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2020, 119 stran. ISBN 978-80-88375-04-3, str. 26.

⁶⁸ Rok v obci.cz, rezignace starosty na funkci. [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/rezignace-starosty-na-funkci/>

⁶⁹ Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=491/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 55 odst. 2

⁷⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 107

Mandát starostovi obce zaniká také tehdy, pokud byl pravomocným rozhodnutím soudu odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Pouhé zahájení trestního stíhání však na jeho mandát nemá vliv. Zánik mandátu v tomto případě nevyhází přímo ze zákona, ale má ho vyslovit zastupitelstvo obce na nejbližším zasedání po pravomocném rozhodnutí soudu o odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Pokud však zastupitelstvo obce zánik mandátu nevysloví, tak zákon stanoví kompetence řediteli krajského úřadu. Ten zažádá o konání mimořádného zasedání zastupitelstva, kde by mělo být o zániku mandátu rozhodnuto. Pokud toho ani na tomto zasedání není dosaženo, zánik mandátu vysloví ředitel krajského úřadu.⁷¹

Mandát starostovi rovněž zaniká v případě odmítnutí složení slibu člena zastupitelstva nebo jeho složením s výhradou. Mezi další možnosti zániku mandátu patří úmrtí starosty, sloučení obcí nebo připojení se k jiné obci, z důvodu neslučitelnosti funkcí nebo pokud starosta přestal být volitelný.⁷² Starosta přestane být volitelný v případě pochybností o fakticitě trvalého pobytu nebo také pokud by starosta změnil trvalý pobyt, který by již nebyl v obvodu obce.⁷³

⁷¹ Moderní obec.cz, zánik mandátu trestně stíhaného zastupitele. [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/zanik-mandatu-trestne-stihaneho-zastupitele/>

⁷² Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů, Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=491/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy § 55 odst. 2-3

⁷³ Mvcr.cz, trvalý pobyt kandidáta a následně zvoleného člena zastupitelstva obce v souvislosti s volbami do zastupitelstev obcí. [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-k-volbam-obce-trvaly-pobyt-kandidata-a-nasledne-zvoleneho-clena-zastupitelstva-obce-v-souvislosti-s-volbami-do-zastupitelstev-obci.aspx>

4 Vlastní práce

Po zpracování teoretické části práce budou ověřeny teoretické poznatky v praxi ve městě Dvůr Králové nad Labem a obcích Mostek a Velký Vřešťov. Tato kapitola bude obsahovat informace o jednotlivých obcích a následně budou sumarizovány výsledky z obcí, které autorka práce zkoumala.

4.1 Základní informace o obcích

Pro potřeby analytické práce byly vybrány tři obce, které budou v následujících podkapitolách stručně představeny.

4.1.1 Dvůr Králové nad Labem

Jedná se o historické město, které má 16 000 obyvatel. Leží v Královehradeckém kraji cca 35 km severně od Hradce Králové a 29 km jižně od Trutnova. Starostou města je Ing. Jan Jarolím a místostarosty jsou Mgr. Alexandra Jiříčková a Ing. Jan Helbich. Město má 21 zastupitelů a má zřízenou radu, která má 7 členů. Dále má město zřízenou svou městskou policii a 4 osadní výbory Žireč, Lipnice, Verdek a Zboží.

4.1.2 Mostek

Obec Mostek se nachází v Královehradeckém kraji, spadá do správního obvodu obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem Dvůr Králové nad Labem. Počet obyvatel je 1 175. Starostkou obce je Ing. Dagmar Včeláková a místostarostou je Jaroslav Chalupník. Zastupitelstvo obce má 11 členů. Součástí obce je i matrika a stavební úřad.

4.1.3 Velký Vřešťov

Městys Velký Vřešťov leží v Královehradeckém kraji a spadá do okresu Trutnov. Má 240 obyvatel. Starostkou obce je Dagmar Hrochová a místostarostou Jaromír Bach. Obec Velký Vřešťov má 7 členů zastupitelstva.

4.1.4 Porovnání obcí

V následující tabulce jsou porovnány základní údaje jednotlivých obcí.

Tabulka 2 Porovnání obcí

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Počet obyvatel	16 000	1175	240
Počet členů zastupitelstva	21	11	7
Rada obce	Ano	Ne	Ne
Kraj	Královehradecký	Královehradecký	Královehradecký

Zdroj: vlastní zpracování

Z vyhodnocení plyne, že se jedná o jedno město, kterým je Dvůr Králové nad Labem a dvou obcí s rozdílným počtem obyvatel. Různá velikost obcí, byla účelově zvolena, aby se dalo ukázat, jaké jsou rozdíly v obcích z hlediska počtu obyvatel. Dvůr Králové nad Labem má 16 000 obyvatel a 21 zastupitelů, na jednoho zastupitele tedy připadá 762 obyvatel. Obec Mostek má 1175 obyvatel a zastupitelstvo obce má 11 členů, na jednoho zastupitele tedy připadá 107 obyvatel. Obec Velký Vřešťov zastupuje 7 zastupitelů a počet obyvatel obce je 240, na jednoho zastupitele tedy připadne 34 obyvatel.

4.2 Analýza rozhovorů se starosty obce

1. Jaký je Váš věk a jaké máte dosažené vzdělání?

Tabulka 3 Jaký je Váš věk a jaké máte dosažené vzdělání?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Věk	47 let	51 let	61 let
Dosažené vzdělání	Vysokoškolské (VŠ Podnikání Ostrava + ČZÚ Hradec Králové)	Vysokoškolské	Středoškolské zakončené maturitou

Zdroj: vlastní zpracování

2. Kolik let jste ve funkci? A plánujete případně další kandidaturu?

Tabulka 4 Kolik let jste ve funkci?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Kolik let jste ve své funkci?	8 let	3,5 roku	11 let

Zdroj: vlastní zpracování

Starostka obce Mostek uvedla, že před zvolením do funkce starostky byla 12 let ve funkci místostarostky a další kandidaturu na funkci starosty v plánu má, jelikož jí tato práce baví.

Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že již další kandidaturu neplánuje, jelikož je dle jejího názoru funkce starosty poslání a služba občanům, kteří si starostu zvolili, na 24 hodin 365 dní v roce a funkci chce přenechat mladším spoluobčanům.

3. Proč jste se rozhodl/a kandidovat na funkci starosty?

Starosta města Dvůr Králové nad Labem uvedl, že v jeho případě šlo spíše o souhru náhod. Nejprve se neplánoval stát starostou města, ale vadilo mu, že se město dlouhodobě neposouvalo dopředu. Rozvoj ovlivňovaly hlavně soudní spory o cenu vody a rozmišky mezi představiteli koalice a opozice.

Starostka obce Mostek uvedla, že důvodem její kandidatury na starostu obce bylo to, že po tří volební období vykonávala funkci místostarostky a při odchodu tehdejšího starosty se rozhodla jeho funkci převzít.

Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že v obci žije již od roku 1979, kde pracovala jako vedoucí střediska JZD, spolupracovala s obcí a lidé si tam vzájemně pomáhali a následně dospěla k závěru, že i ona se chce podílet na rozvoji obce. Nejdříve byla dlouholetou zastupitelkou, následně se stala místostarostkou. Také uvedla, že práce na řízení obce ji vždy zajímala.

4. Vykonáváte funkci jako uvolněný nebo neuvolněný starosta? Považujete toto za optimální?

Tabulka 5 Vykonáváte funkci jako uvolněný nebo neuvolněný starosta?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Vykonáváte funkci jako uvolněný nebo neuvolněný starosta?	Uvolněný	Uvolněná	Uvolněná

Zdroj: vlastní zpracování

Starosta obce Dvůr Králové nad Labem uvedl, že svou funkci vykonává jako uvolněný starosta a vzhledem k velikosti města to ani jinak nejde, jedná se o full-time job.

Starostka obce Mostek uvedla, že to, že funkci vykonává jako uvolněná starostka považuje za optimální, jelikož při počtu obyvatel obce by to ani jinak nešlo.

Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že si nedokáže představit, že by svou funkci vykonávala a měla k tomu ještě práci. Když byla místostarostkou, tak zároveň pracovala v bance a domů z práce se vracela až večer. Neměla přehled, co se v obci děje, příliš neznala občany a chodit na úřad po práci pro ni byla noční můra, proto také na funkci místostarostky rezignovala.

5. Jste pro přímou volbu starosty obce?

Tabulka 6 Jste pro přímou volbu starosty obce?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Jste pro přímou volbu starosty obce?	Ano	Není si zcela jistá	Ano

Zdroj: vlastní zpracování

Starosta města Dvůr Králové nad Labem je pro zavedení přímé volby starosty. Dle jeho názoru se často stává, že v povolebním jednání je do funkce starosty zvolen někdo, kdo nezískal nejvíce hlasů od svých občanů. Také uvedl, že nyní v např. v Polsku platí právní úprava, podle které si občané přímo volí svého starostu a ten si pak vybírá své kolegy do vedení města.

Starostka obce Mostek uvedla, že co se týká přímé volby starosty, tak si není úplně jistá. Dle jejího názoru by ve větších obcích a městech šlo stejně o politické soupeření. Na

malých obcích jde už nyní téměř o přímou volbu, jelikož se lidé znají a hodně se kroužkuje. Pokud by se však zavedla přímá volba, tak by bylo nezbytné stanovit jasné pravomoci starosty, aby nedošlo k tomu, že nakonec nebude mít téměř žádné a vše bude záležet na rozhodnutí zastupitelstva. Také se obává toho, že by se některé komunity dohodly a prosadily by si přímou volbou někoho, kdo by za jiných okolností nebyl schopen funkci vykonávat. Dle jejího názoru mají obě varianty svoje klady a zápory a jelikož neví, za jakých podmínek by přímá volba probíhala a co by to obnášelo, není schopna se vyjádřit.

Starostka obce Velký Vřešťov k přímé volbě zastala kladný postoj a uvedla, že každý by měl předvést, jak to s občany a obcí myslí, co v minulosti dokázal a spoluobčané by měli rozhodnout.

6. Kolik hodin týdně věnujete výkonu funkce?

Starosta města Dvůr Králové nad Labem uvedl, že se to úplně přesně říci nedá. Každý týden je to úplně jiné. Může však potvrdit, že starostou města by měl být člověk 24 hodin denně a 7 dní v týdnu.

Starostka obce Mostek věnuje výkonu funkce cca 50-60 hodin týdně, někdy i 18 hodin denně. Uvedla, že se své funkci věnuje vlastně nepřetržitě i o víkendech a svátcích.

Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že je na úřadě denně od 7:00 a v úřední dny do 17:00. Mimo úřední dny je na úřadě podle potřeby, některou agendu si také vyřizuje večer v klidu doma.

7. Jaká činnost je pro Vás nejnáročnější?

Pro starostu města Dvůr Králové nad Labem je nejnáročnější hledat kompromisy u jednání, kde je druhá strana hledat nechce. A také narážení na úřednický aparát jako např. byrokracie, lhůty, výmluvy a obecně menší zaujetí pro dosažení výsledků než v privátní sféře.

Starostka obce Mostek uvedla, že je pro ni nejnáročnější neustálé vyplňování různých výkazů mnoha institucím, kdy vyplňuje stejná data jen z jiného úhlu pohledu.

Pro starostku Velký Vřešťov jsou nejnáročnější neustálé změny od nadřízených orgánů a ministerstev, které přicházejí datovou schránkou, emailem, někdy v papírové podobě a jsou totožné, jen je pošle vždy někdo jiný.

8. Jaké jsou podle Vás nejdůležitější povinnosti starosty obce?

Tabulka 7 Jaké jsou podle Vás nejdůležitější povinnosti starosty obce?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Jaké jsou podle Vás nejdůležitější povinnosti starosty obce?	Posouvat město kupředu a zároveň s tím zcela anebo velmi upozadit své osobní zájmy, ambice nebo cíle. Dobrý starosta musí většinu energie a sil věnovat ve prospěch a pro rozvoj svojí obce.	Zajistit bezproblémový chod obce, včetně dodávek pitné vody. Zajistit, aby se lidem v obci žilo co nejlépe.	Chod úřadu pro občany, komunikace s občany a naslouchání jejich problémům a snažit se pomoci.

Zdroj: vlastní zpracování

9. Jaké povinnosti Vám zabírají nejvíce času?

Tabulka 8 Jaké povinnosti Vám zabírají nejvíce času?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Jaké povinnosti Vám zabírají nejvíce času?	Podpisování, schvalování a studování materiálů, oddávání svatebčanů, vítání občánků, schůzky v domovech pro seniory	Papírování všeho druhu	Neustálé změny od nadřízených úřadů a ministerstev

Zdroj: vlastní zpracování

Starosta města Dvůr Králové nad Labem uvedl, že ne všechny časově náročné záležitosti jsou nepříjemné. Mezi ty příjemné zařadil právě oddávání svatebčanů, vítání občánků, schůzky v domovech pro seniory, ve školách nebo školkách.

10. Jak vnímáte odpovědnost za svou funkci?

Starosta města Dvůr Králové nad Labem uvedl, že si svou odpovědnost za svou funkci plně uvědomuje. A ne pouze ve smyslu zákonné a hmotněprávní odpovědnosti, ale také odpovědnost vůči všem občanům. Hospodaří s jejich financemi a dělá rozhodnutí, která velice ovlivňují život v obci.

Starostka obce Mostek uvedla, že je to velmi zodpovědné a někdy má dokonce obavy, zda některé věci zvládne. Ale s pomocí spolupracovníků a občanů zatím vždy vše zvládli.

Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že svou funkci vnímá velmi zodpovědně, že jsou to někdy opravdu nervy, což je její případ a někdy to hraničí se zdravím. Vždy se snaží najít nějaké řešení a věci neprotahovat. Uvedla, že funkce je i o ztrátě soukromí, nejde na procházku, aniž by se někdo nechtěl na něco zeptat, ale naštěstí to není úplně pokaždé.

11. Myslíte si, že jsou pravomoci starosty obce dostatečné?

Tabulka 9 Myslíte si, že jsou pravomoci starosty obce dostatečné?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Myslíte si, že jsou pravomoci starosty obce dostatečné?	Ne	Ano	Starosta by měl více pravomocí

Zdroj: vlastní zpracování

Dle starosty města Dvůr Králové nad Labem je odpovědnost starostů obcí nepoměrně větší než jejich pravomoci. Rozhodující pravomoc na všechna podstatná rozhodnutí má rada a zastupitelstvo obce.

Starostka obce Mostek vnímá pravomoci starosty jako dostatečné a uvedla, že je správné, že o důležitých věcech rozhoduje zastupitelstvo.

Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že se starosta zodpovídá zastupitelstvu a podle zákona za všechno odpovídá. Avšak bez souhlasu zastupitelstva nic nezmuže a myslí si, že by starosta měl mít více pravomocí, jelikož jsou situace, kdy je potřeba se rozhodnout ihned a nečekat na souhlas zastupitelstva.

12. Jste spokojený/á se systémem odměňování?

Tabulka 10 Jste spokojený/á se systémem odměňování?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Jste spokojený/á se systémem odměňování?	Ano i ne	Víceméně ano	Starosta by měl být více odměňován

Zdroj: vlastní zpracování

Starosta obce Dvůr Králové nad Labem uvedl, že odměňování je stanovené i v závislosti na velikosti obce nebo města, což je v pořádku. Na druhou stranu postrádá stanovení pohyblivé výše (motivační) složky mzdy.

Starostka obce Mostek uvedla, že s odměňováním je víceméně spokojená, jen se stává, že se často mzdy nezvyšují podle inflace jako v jiných oborech. Také jí vadí, že mají fixní plat a nikomu nevadí, že pracují přesčas o svátcích a víkendech a není to zohledněno.

Dle starostky obce Velký Vřešťov by měl být starosta obce více odměňován podle toho, co všechno musí vykonávat, musí se neustále učit, být stále ve střehu a znát zákony.

13. Kolik členů má zastupitelstvo obce (případně další orgány) a jak vnímáte vzájemnou spolupráci?

Tabulka 11 Kolik členů má zastupitelstvo obce (případně další orgány)?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Kolik členů má zastupitelstvo obce (případně další orgán)?	Zastupitelstvo má 21 členů a rada má 7 členů.	Zastupitelstvo má 11 členů.	Zastupitelstvo má 7 členů.

Zdroj: vlastní zpracování

Dle starosty města Dvůr Králové nad Labem probíhá spolupráce dobře. Všichni radní města tvoří zároveň 1/3 zastupitelstva. Obecně se s většinou zastupitelů města v zásadních otázkách dokáží domluvit.

Starostka obce Mostek uvedla, že většina zastupitelů má zájem o dění a dochází pravidelně na zasedání obce. Ale jsou i tací, kteří na zasedání pravidelně nechodí nebo je zasedání jejich jediná činnost a o další dění v obci zájem nemají.

Dle starostky obce Velký Vřešťov je spolupráce se zastupitelstvem 3/4. Nejvíce spolupracuje s místostarostou a 4 zastupiteli. Někteří zastupitelé se ve své funkci stále hledají, jelikož jsou ve funkci první období. Mezi schůzemi spolupracují přes emaily

14. Využíváte na odborné činnosti nějakou pomoc odborníků? Jak často této pomoci využíváte?

Tabulka 12 Využíváte na odborné činnosti nějakou pomoc odborníků?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Využíváte na odborné činnosti nějakou pomoc odborníků?	Ano	Ano	Ano

Zdroj: vlastní zpracování

Starosta města Dvůr Králové nad Labem uvedl, že odborníky využívají zejména při zadávání veřejných zakázek, v administrativě, při získávání větších a složitějších dotačních titulů a někdy i pro právní služby. Obecně v případech, kdy by pochybení řadových úředníků mohlo v budoucnu pro město znamenat velké finanční postihy.

Starostka obce Mostek uvedla, že odbornou pomoc využívají při podávání žádostí o dotace nebo při vyhlašování veřejných zakázek. Tuto pomoc využívají 10x – 20x do roka.

Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že odborníky využívají při vydávání vyhlášek, při žádostech o dotace, v projektové činnosti a v IT. Odborníky oslovují podle potřeby.

15. Spolupracujete s jinými obcemi? Jaká byla vaše poslední spolupráce a se kterými obcemi spolupracujete nejvíce?

Tabulka 13 Spolupracujete s jinými obcemi?

	Dvůr Králové nad Labem	Mostek	Velký Vřešťov
Spolupracujete s jinými obcemi?	Ano	Ano	Ano

Zdroj: vlastní zpracování

Starosta města Dvůr Králové uvedl, že samozřejmě spolupracují. Jen v rámci obce s rozšířenou působností pod město Dvůr Králové nad Labem spadá dalších 27 menších obcí, pro které zajišťují státní správu, ale také spolupracují i třeba v oblasti krizového řízení. Také mají velmi dobré vztahy s okolními většími městy jako je např. Trutnov, Náchod, Jaroměř, Vrchlabí, Hostinné, Hořice a spoustou dalších.

Starostka obce Mostek uvedla, že intenzivně spolupracují s okolními vesnicemi. Starostové obcí jsou ve spojení, pravidelně se schází či si volají a diskutují problémy, sbírají zkušenosti a nápady.

Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že spolupracují s obcemi, které jsou v MAS Hradecký venkov a Podzvičina a dále se starosty sousedních obcí. Převážně si vyměňují zkušenosti, sdělují si, co je nového, kde, co najít a co zjednoduší jejich práci. Poslední spolupráce byla ohledně orientace a výběru nejlepšího způsobu odpadkového hospodářství, „napasování“ vyhlášky na danou lokalitu podle zákona.

16. Jakým způsobem komunikujete s občany Vaší obce?

Starosta města Dvůr Králové nad Labem uvedl, že komunikace s občany probíhá v několika rovinách, a to prostřednictvím sociálních sítí jako je Facebook, Twitter, Instagram a také pomocí webových stránek města. Také v rámci emailové korespondence a telefonu. Komunikace probíhá i osobně ať už při návštěvách v jeho kanceláři nebo třeba v rámci zasedání zastupitelstva.

Starostka obce Mostek uvedla, že jsou pro občany k dispozici na obecním úřadě každý den. Dále komunikují pomocí emailu, webových stránek obce, Facebooku. Také mají mobilní aplikaci v obraze s notifikacemi při zadání nové informace. Mají také emailovou a SMS bránu, kde se mohou občané zaregistrovat. V neposlední řadě jsou schopni a ochotni řešit problémy občanů kdekoli na ulici.

Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že komunikují mobilním rozhlasem, pomocí úřední desky, městys má také nové webové stránky, zpravodaj. Každý občan má možnost přijít na úřad a také nikoho neodmítne, pokud se jen tak potkají v obci.

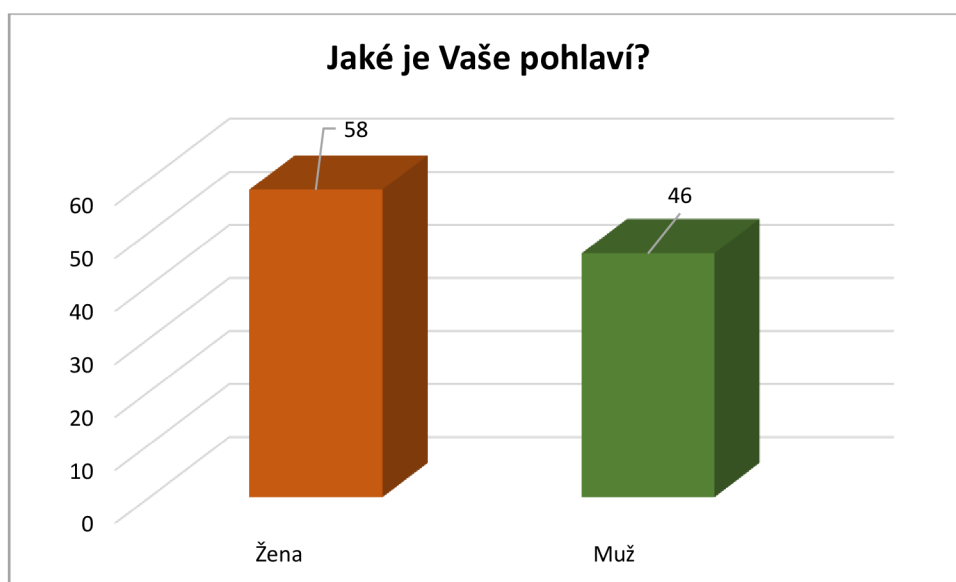
4.3 Analýza ankety mezi obyvateli vybraných obcí

Anketa byla cílena na obyvatele tří obcí. Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov. Tato anketa byla mezi obyvateli šířena pomocí sociální sítě Facebook. Anketa byla spuštěna v říjnu roku 2021 a ukončena v únoru roku 2022.

4.3.1 Anketa mezi obyvateli Dvůr Králové nad Labem

Anketa mezi obyvateli Dvůr Králové nad Labem byla šířena pomocí sociální sítě Facebook. Povedlo se získat odpovědi od 104 obyvatelů Dvora Králové nad Labem.

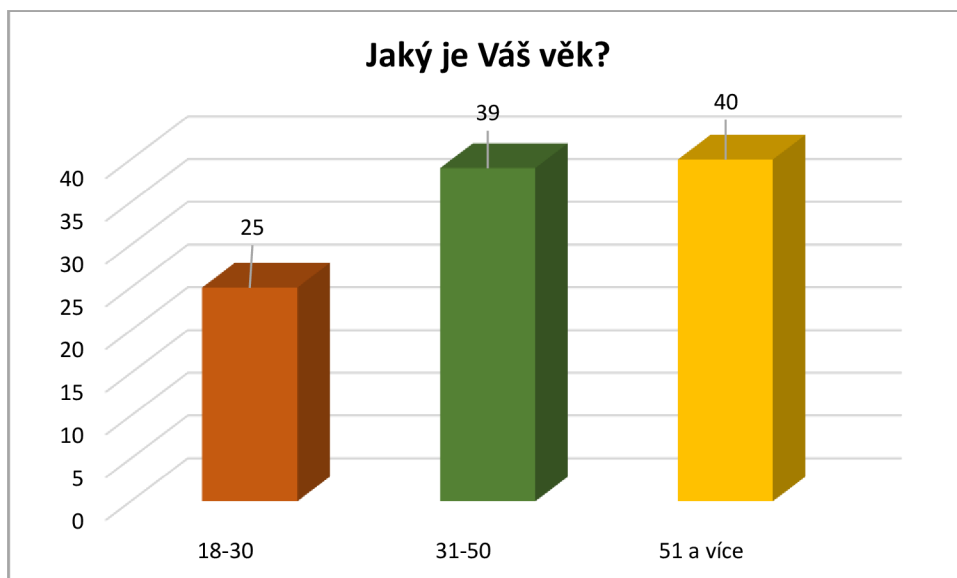
Graf 1 Jaké je Vaše pohlaví? /Dvůr Králové nad Labem

Zdroj: vlastní zpracování

Celkový počet respondentů byl 104 obyvatel. Z tohoto počtu odpovídalo 58 žen a 46 mužů.

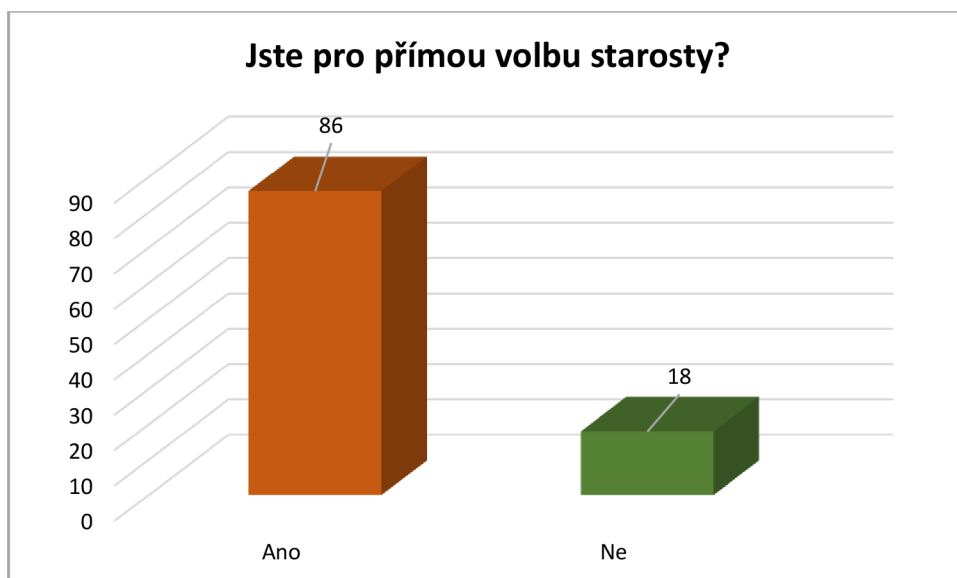
Graf 2 Jaký je Váš věk? /Dvůr Králové nad Labem

Zdroj: vlastní zpracování

Dle grafu č. 2 se ankety zúčastnilo 25 obyvatel Dvora Králové nad Labem ve věku 18-30 let, 39 obyvatel ve věku 31-50 let a 40 obyvatel ve věku 51 let a více.

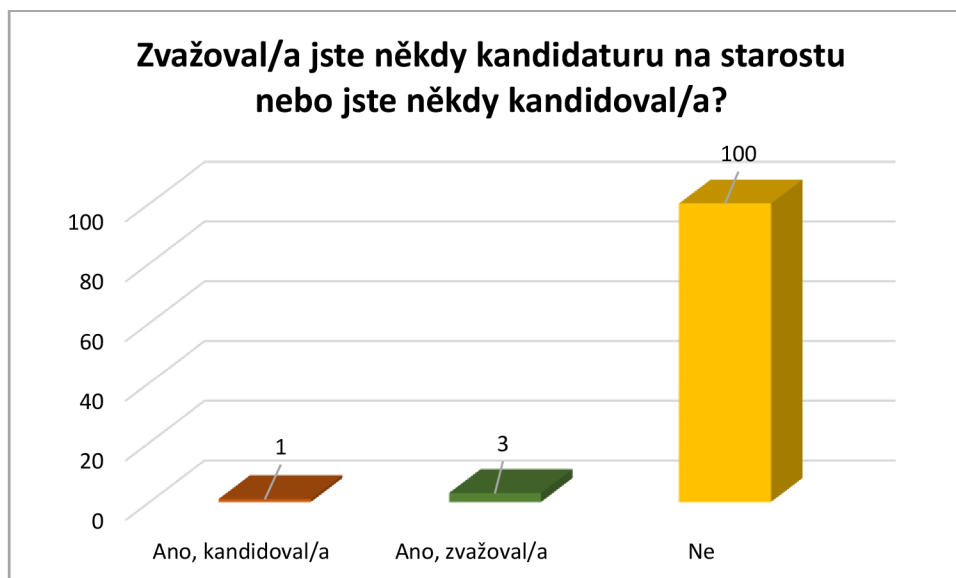
Graf 3 Jste pro přímou volbu starosty? /Dvůr Králové nad Labem

Zdroj: vlastní zpracování

Z celkového počtu respondentů se pro zavedení přímé volby starosty vyslovilo 86 obyvatel a proti zavedení přímé volby starosty obce se vyslovilo 18 obyvatel.

Graf 4 Zvažoval/a jste někdy kandidaturu na starostu nebo jste někdy kandidoval/a? /Dvůr Králové nad Labem

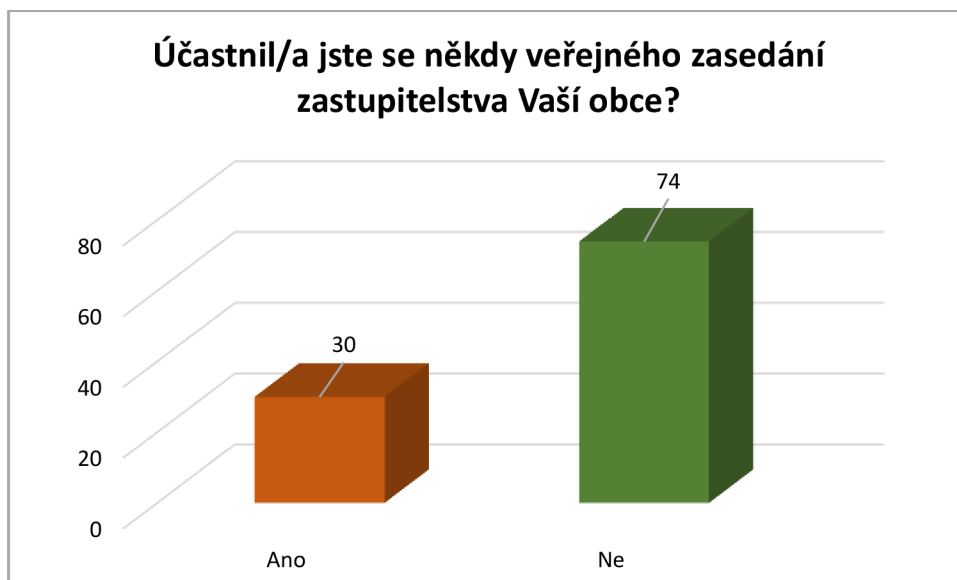

Zdroj: vlastní zpracování

Dle grafu č. 4 kandidoval na starostu pouze jeden respondent a kandidaturu zvažovali tři respondenti. Dalších 100 respondentů ankety nekandidovalo na funkci starosty, ani o této kandidatuře neuvažovalo.

Respondenti, kteří se vyjádřili, že někdy kandidovali nebo o tom přemýšleli, uvedli, že důvodem kandidatury byl špatný stav města, také to, že nebyli spokojeni se současným vedením obce, dalším důvodem byla korupce a také to, že chtěli mít moc.

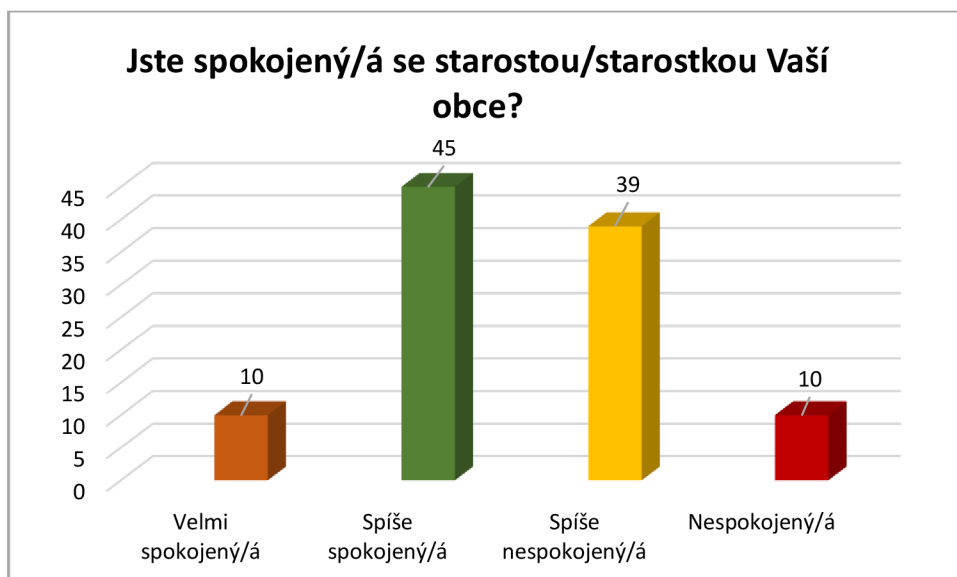
Graf 5 Účastnil/a jste se někdy veřejného zasedání zastupitelstva Vaší obce? /Dvůr Králové nad Labem

Zdroj: vlastní zpracování

Dle grafu č. 5 se 30 respondentů někdy zúčastnilo veřejného zasedání zastupitelstva jejich obce a 74 respondentů se tohoto zasedání nikdy nezúčastnilo.

Graf 6 Jste spokojený/á se starostou/starostkou Vaší obce? /Dvůr Králové nad Labem

Zdroj: vlastní zpracování

Dle grafu č. 6 je 10 respondentů velmi spokojeno se svým starostou, 45 respondentů je spíše spokojeno se svým starostou, 39 respondentů uvedlo, že je spíše nespokojeno se svým starostou, a 10 respondentů označilo, že se svým starostou spokojeni nejsou.

Tabulka 14 Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce? /Dvůr Králové nad Labem

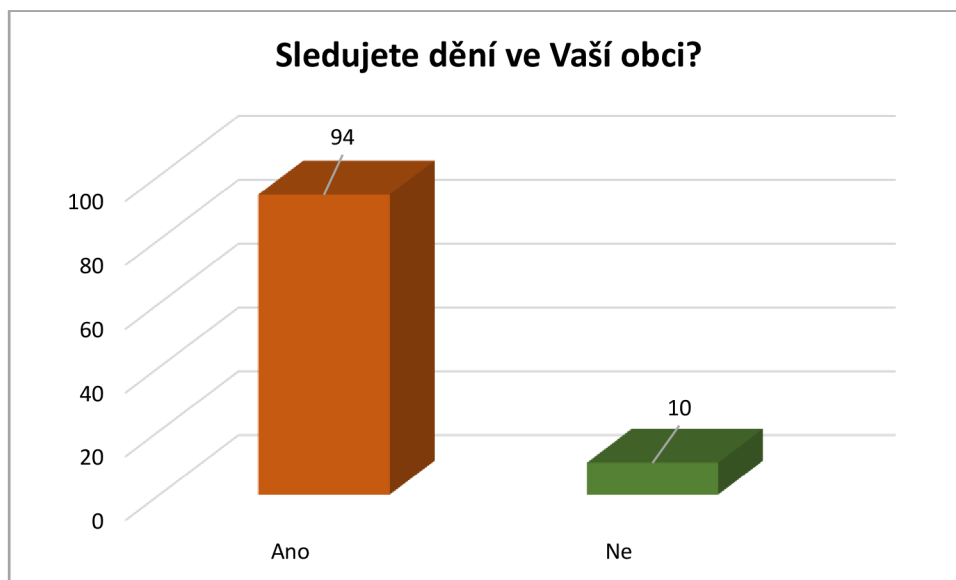
Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce?	
Reprezentace	31x
Starat se o občany	25x
Rozvoj města	18x
Starat a shánět finance	17x
Svolávání/řízení zastupitelstva	11x
Řízení/zajištění chodu obce	11x
Informování občanů	9x
Podepisování smluv	8x
Komunikace s občany	8x
Strategie a koordinace útvarů obce	8x
Zastupování obce	8x
Rozhodování	7x
Jednání	6x
Udávání směru	5x
Kontrola chodu obce	4x
Nevím	4x
Pořádání akcí	3x
Investice	3x
Zvelebování města	3x
Nic	3x
Zajištění ekonomické prosperity	2x
Vytvoření kvalitních pracovních pozic	2x
Hospodaření obce	2x
Vyjednávání	2x
Zlepšování životních podmínek	2x
Zajistit zdravotní a sociální péči	2x
Dohlížení na zakázky města	1x
Administrativa	1x
Boj za obec	1x
Sledování médií	1x

Řešení záležitostí města	1x
Požadovat po policii udržování veřejného pořádku	1x
PR	1x
Jmenování o odvolání tajemníka úřadu	1x
Dobré vystupování	1x
Napomáhat rozvoji podnikání	1x
Krizový management	1x
Být diplomatickým prostředníkem při sousedských sporech	1x
Jít příkladem	1x
Nedopustit korupci	1x
Sedět a brát úplatky	1x

Zdroj: vlastní zpracování

Občané mají nejčastěji představu, že starosta obec reprezentuje. To, že by se měl starat o občany obce řadí až na druhé místo. Za další důležité činnosti starosty respondenti považují zajištění rozvoje města, starání se o finance, svolávání a řízení zasedání zastupitelstva obce a zajišťování chodu obce. Celkově málo respondentů zmínilo, že starosta obce má občany informovat a starat se o hospodaření obce, což autorka práce považuje za celkem důležité činnosti.

Graf 7 Sledujete dění ve Vaší obci? /Dvůr Králové nad Labem

Zdroj: vlastní zpracování

Dle grafu č. 7 je patrné, že většina respondentů dění ve své obci sleduje. Kladně se k této otázce vyjádřilo 94 respondentů a pouze 10 respondentů uvedlo, že dění ve své obci nesledují.

Tabulka 15 Jak získáváte informace? /Dvůr Králové nad Labem

Jak získáváte informace?	
Internet	65x
Městské noviny	43x
Sociální síť	26x
Úřední deska	12x
Spoluobčané	6x
Média	5x
Účastí na veřejném zasedání zastupitelstva	3x
Zápisy ze schůzí	2x
V práci	1x
Účast na akcích	1x
Rozhlas	1x
Infocentrum	1x
Různě	1x
Osobně	1x
Všemi dostupnými prostředky	1x

Zdroj: vlastní zpracování

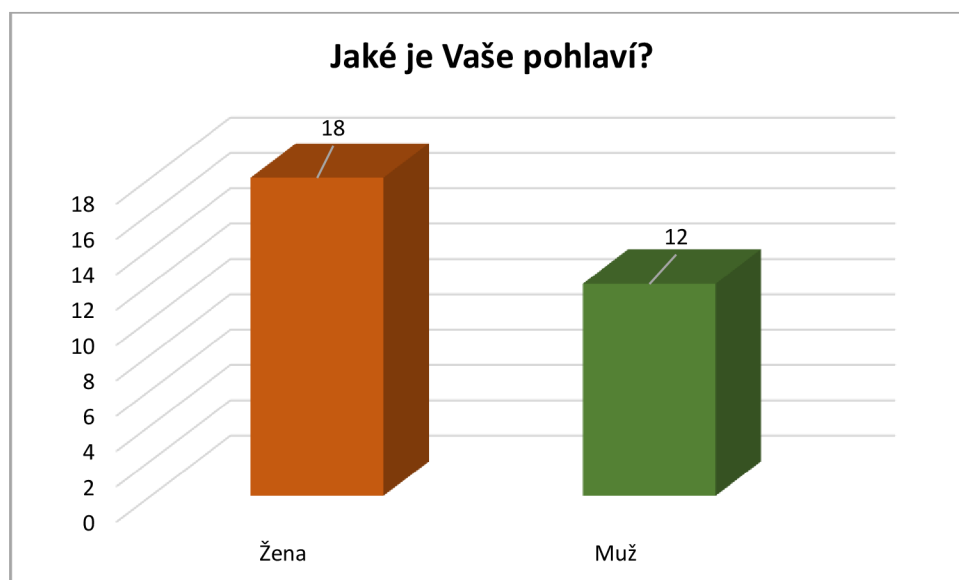
Nejvíce respondentů uvedlo, že informace získávají pomocí internetu, městských novin a sociálních sítí. Dále respondenti hojně získávají informace z úřední desky, od

spoluobčanů, z médií, účasti na veřejném zasedání zastupitelstva města, ze zápisů ze schůzí nebo osobně. Jeden respondent také uvedl, že informace získává v práci, z rozhlasu, v infocentru, na různých akcích. Bylo také uvedeno, že respondent získává informace všemi dostupnými prostředky.

4.3.2 Anketa mezi obyvateli obce Mostek

Anketa pro obyvatele obce Mostek byla šířena pomocí sociální sítě Facebook. Podařilo se získat odpovědi od 30 respondentů.

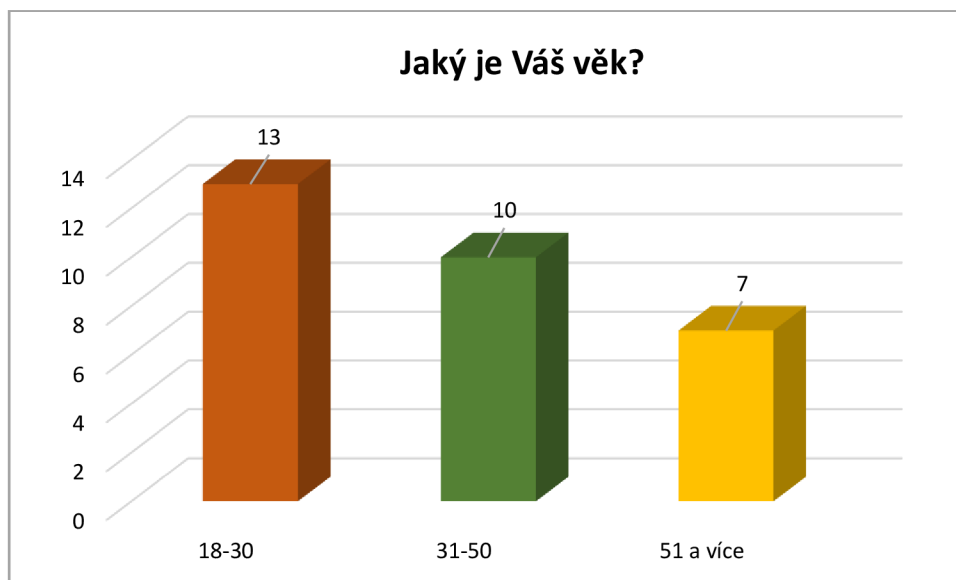
Graf 8 Jaké je Vaše pohlaví? /Mostek

Zdroj: vlastní zpracování

Ankety se v obci Mostek zúčastnilo dohromady 30 občanů. Z tohoto počtu bylo 18 žen a 12 mužů.

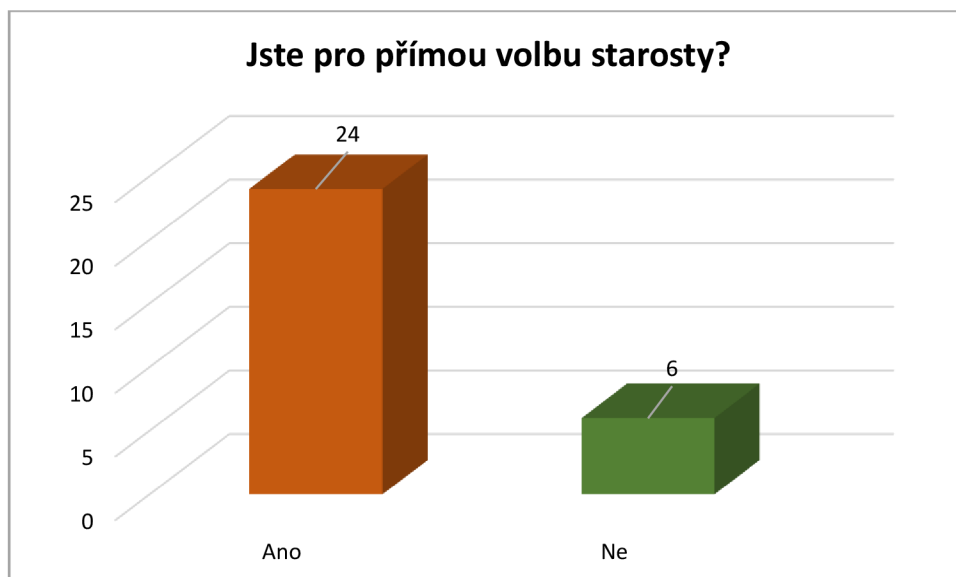
Graf 9 Jaký je Váš věk? /Mostek

Zdroj: vlastní zpracování

Dle grafu č. 9 se ankety zúčastnilo 13 respondentů, jejichž věkové rozpětí je 18-30 let, 10 respondentů s věkovým rozpětím 31-50 let a také 7 respondentů, kterým je 51 let a více.

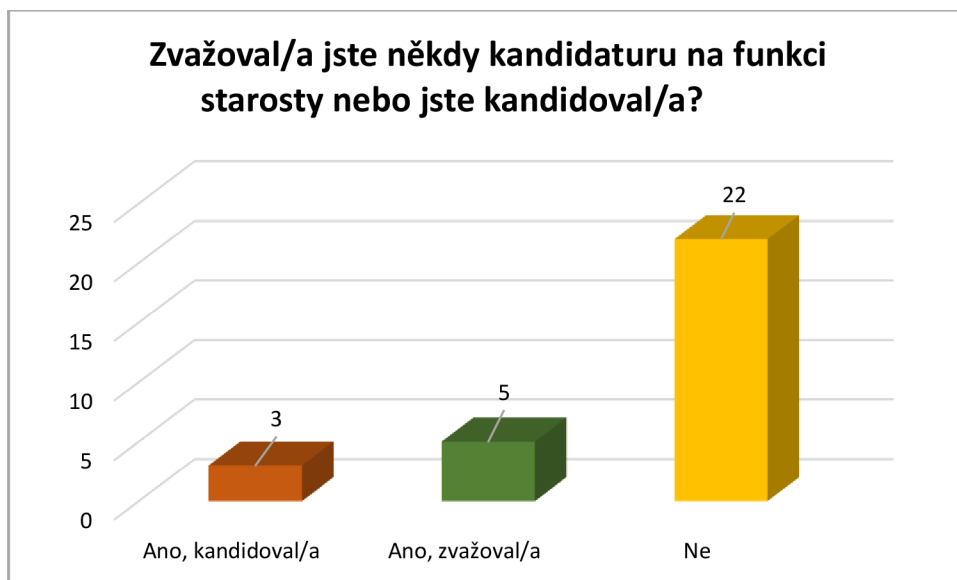
Graf 10 Jste pro přímou volbu starosty? /Mostek

Zdroj: vlastní zpracování

Pro přímou volbu starosty se vyslovila nadpoloviční většina respondentů, tedy 24 respondentů má kladný postoj k zavedení přímé volby starosty a pouze 6 respondentů je proti zavedení přímé volby starosty.

Graf 11 Zvažoval/a jste někdy kandidaturu na funkci starosty nebo jste kandidoval/a? /Mostek

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 11 znázorňuje, že 22 respondentů nikdy na funkci starosty nekandidovalo a ani o tom nepřemýšlelo. Celkem 5 respondentů uvedlo, že o kandidatuře na funkci starosty někdy přemýšlelo, 3 respondenti uvedli, že na funkci kandidovali.

Mezi důvody, proč respondenti přemýšleli o kandidatuře nebo kandidovali na funkci starosty respondenti uvedli, že chtěli změnu, zajímala je tato práce, nebyli spokojeni s vedením obce, dalším důvodem bylo to, že si respondent myslí, že je třeba mladé krve na této pozici, další kandidatura byla jako zvolený člen ZO.

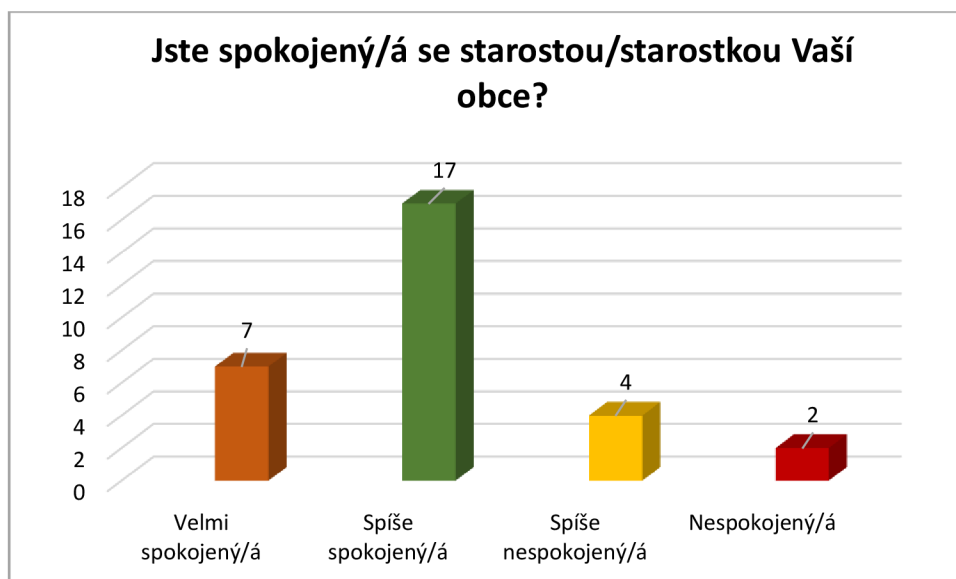
Graf 12 Účastnil/a jste se někdy veřejného zasedání zastupitelstva Vaší obce? /Mostek

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 12 znázorňuje, že se 13 respondentů někdy zúčastnilo veřejného zasedání a 17 respondentů se nikdy veřejného zasedání nezúčastnilo.

Graf 13 Jste spokojený/á se starostou/starostkou Vaší obce? /Mostek

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 13 zobrazuje spokojenost občanů se svou současnou starostkou obce. Nejvíce respondentů (17 respondentů) uvedlo, že je se svou starostkou spíše spokojeno. Dále 7 respondentů uvedlo, že jsou se svou starostkou velmi spokojeni a 4 respondenti uvedli, že se

svou starostkou spíše spokojeni nejsou. Pouze 2 respondenti uvedli, že se svou starostkou spokojeni nejsou.

Tabulka 16 Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce? /Mostek

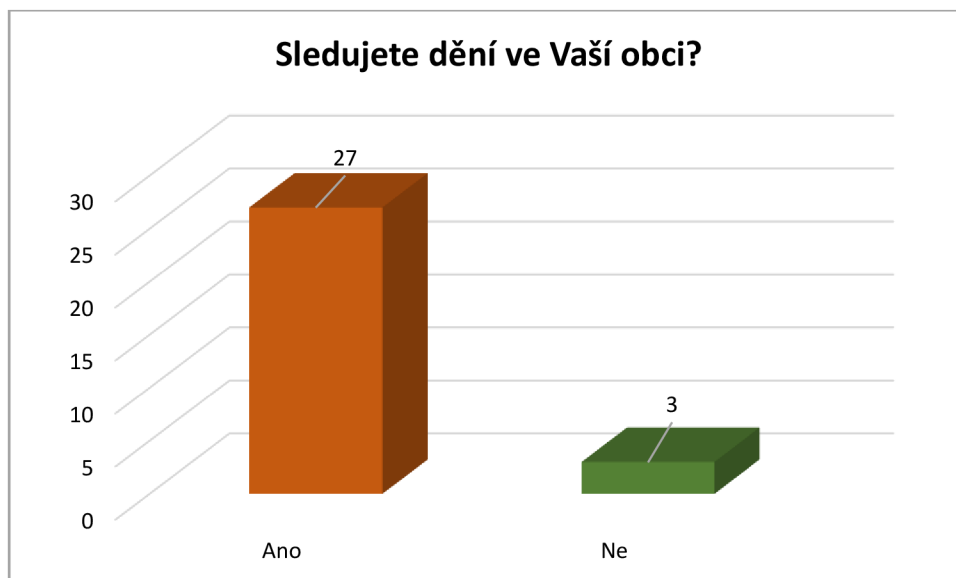
Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce?	
Řízení/zajistit chod obce	11x
Starat se o občany/obec	10x
Reprezentace	9x
Rozvoj obce	6x
Informovat obyvatele	5x
Zastupování obce	3x
Starat se o finance	3x
Řešení problémů	2x
Hospodaření obce	2x
Svolávání/řízení zastupitelstva	2x
Zajistit služby občanům	2x
Udržování pořádku v obci	2x
Práce s lidmi a pro lidi	2x
Zajistit spokojenost občanů	2x
Podepisování smluv	1x
Kontrola dodržování předpisů a chodu úřadu	1x
Spolupráce se zastupitelstvem	1x
Zvelebování obce	1x
Pořádní akcí	1x
Rozhodování	1x
Investice	1x
Zabezpečování, starost	1x

Zdroj: vlastní zpracování

Občané Mostku za nejvíce důležité činnosti starosty obce řadí zajištění chodu obce, starost o občany a obec a reprezentaci. Mezi další činnosti řadí například rozvoj obce

a informování občanů. Stejně jako u respondentů Dvora Králové nad Labem důležitou činnost hospodaření obce zmínilo jen málo respondentů.

Graf 14 Sledujete dění ve Vaší obci? /Mostek

Zdroj: vlastní zpracování

Podle grafu č. 14 dění ve své obci sleduje 27 respondentů a 3 respondenti dění ve své obci nesledují.

Tabulka 17 Jakým způsobem získáváte informace? /Mostek

Jakým způsobem získáváte informace?	
Internet	14x
Sousedé/přátelé	13x
Zpravodaj	9x
Sociální sítě	4x
Úřední deska	4x
Účast na schůzi/zápisy	2x
Pozorování	1x
Práce na obci	1x

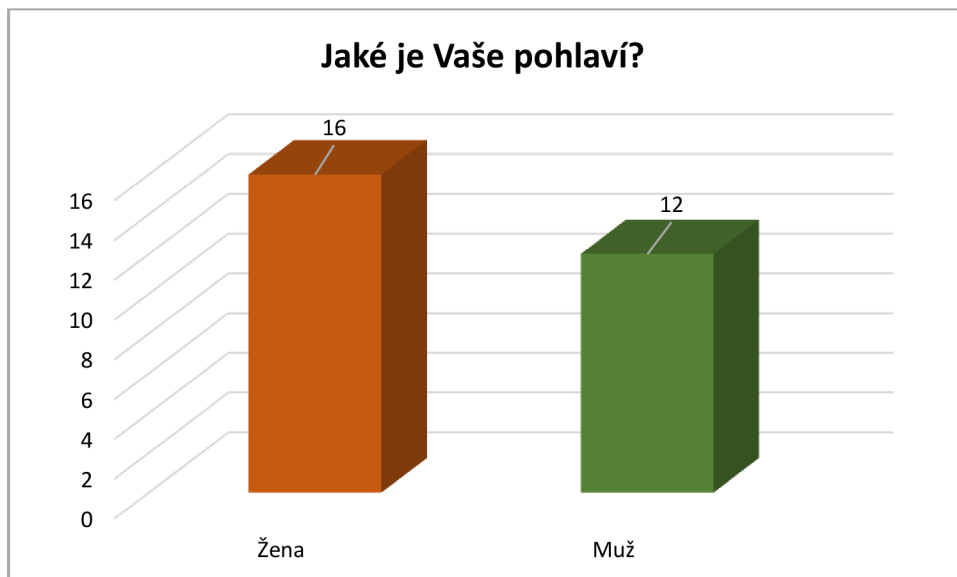
Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce respondentů uvedlo, že informace získávají pomocí internetu a svých sousedů a přátel. Dalším zdrojem, který respondenti často uvádějí je zpravodaj. Mezi další zdroje informací řadí sociální sítě, úřední desku a účast na schůzích nebo studování zápisů z těchto schůzí. Jeden respondent také uvedl, že informace získává pozorováním dění v obci a další respondent uvedl, že na obci přímo pracuje, proto má k informacím blízko.

4.3.3 Anketa mezi obyvateli obce Velký Vřešťov

Ankety se celkem zúčastnilo 28 obyvatel z obce Velký Vřešťov. Anketa mezi obyvateli této obce byla šířena pomocí sociální sítě Facebook.

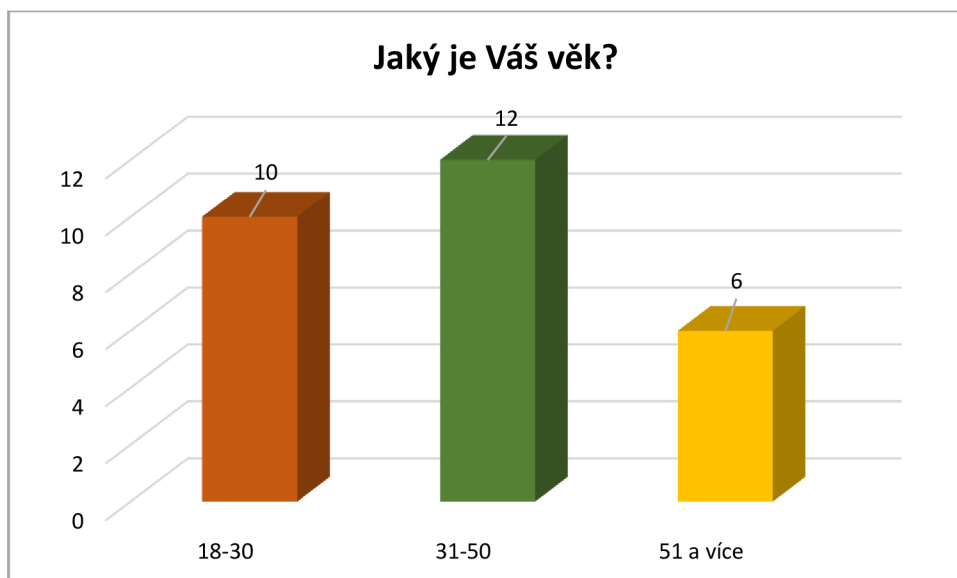
Graf 15 Jaké je Vaše pohlaví? /Velký Vřešťov

Zdroj: vlastní zpracování

Z celkového počtu 28 respondentů obce Velký Vřešťov bylo 16 respondentů pohlaví ženského a 12 respondentů pohlaví mužského.

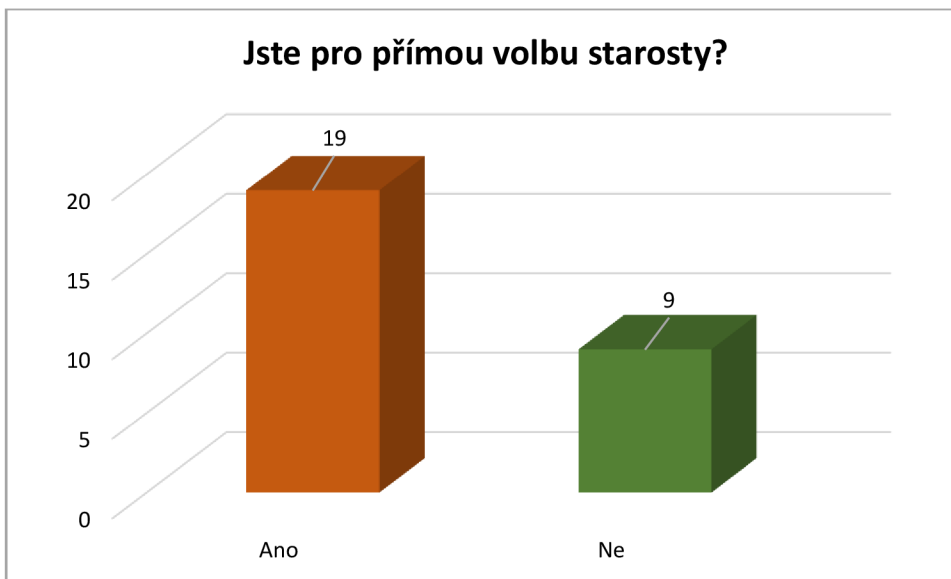
Graf 16 Jaký je Váš věk? /Velký Vřešťov

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 16 zobrazuje věkovou strukturu respondentů z obce Velký Vřešťov. Ankety se zúčastnilo 10 respondentů ve věkové škále 18-30 let, dále 12 respondentů v rozmezí 31-50 let a 6 respondentů ve věku 51 let a více.

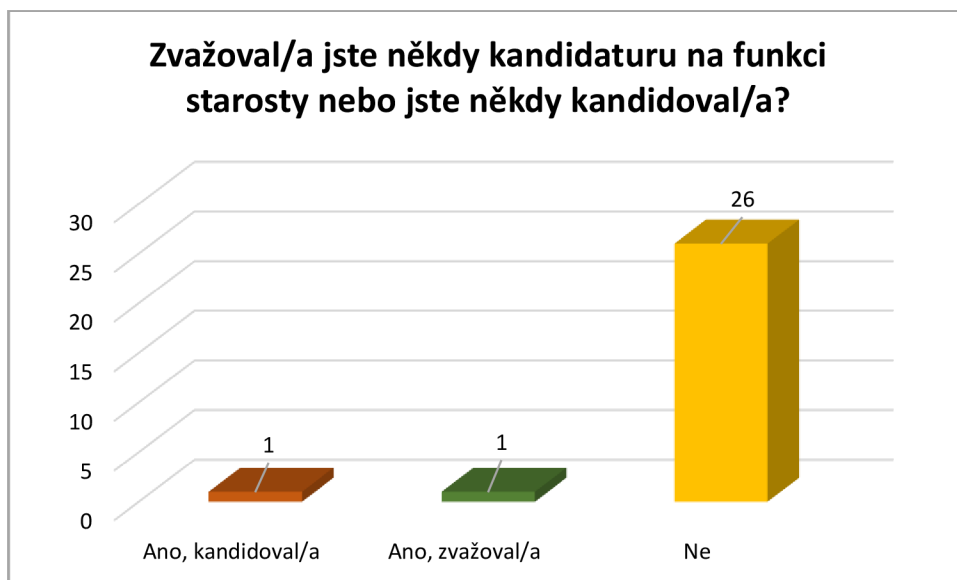
Graf 17 Jste pro přímou volbu starosty? /Velký Vřešťov

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku ohledně zavedení přímé volby starosty zastává 19 respondentů z obce Velký Vřešťov kladný postoj a 9 respondentů je proti zavedení přímé volby starosty.

Graf 18 Zvažoval/a jste někdy kandidaturu na funkci starosty nebo jste někdy kandidoval/a? /Velký Vřešřov

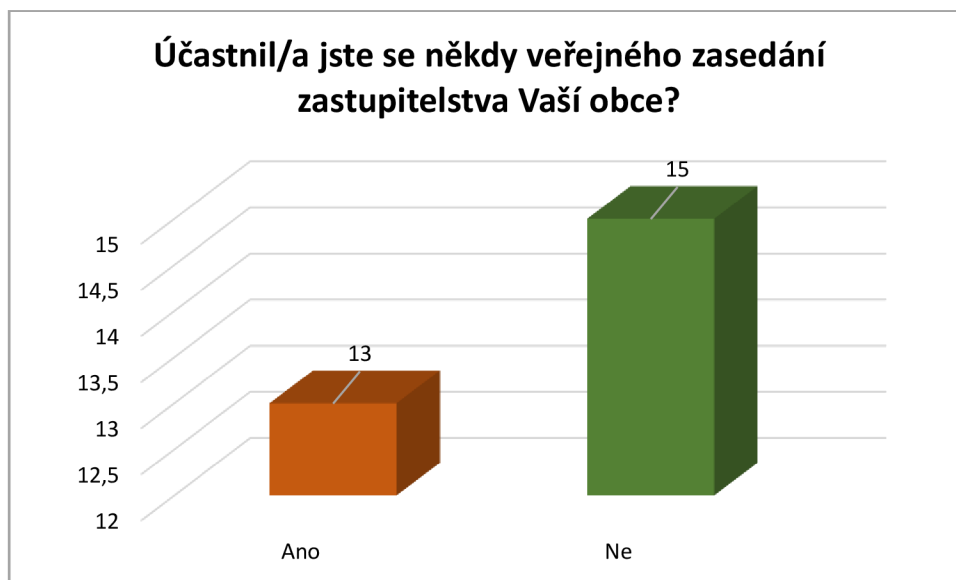

Zdroj: vlastní zpracování

Dle grafu č. 18 pouze 1 respondent kandidoval na starostu obce a 1 respondent o této kandidatuře uvažoval. Zbylých 26 respondentů na starostu obce nikdy nekandidovalo a ani tuto kandidaturu nezvažovalo.

Respondenti, kteří kandidovali nebo o této možnosti alespoň přemýšleli jako důvod pro kandidaturu uvedli, že se jim nelíbilo vedení obce a také to, že se v obci dostatečně neřeší téma přírody a klimatu.

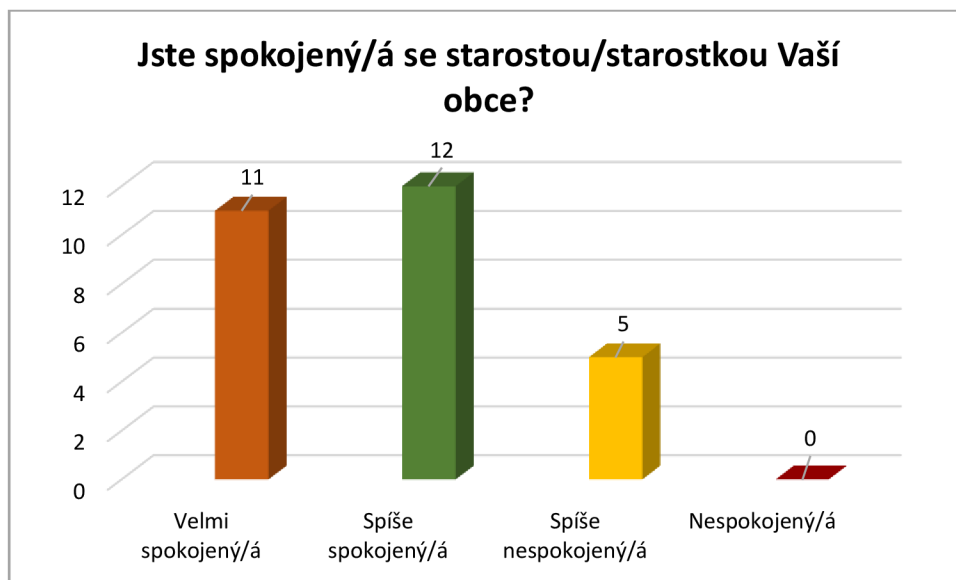
Graf 19 Účastnil/a jste se někdy veřejného zasedání zastupitelstva Vaší obce? /Velký Vřešřov

Zdroj: vlastní zpracování

Z 28 respondentů celkem 13 respondentů uvedlo, že se někdy zúčastnilo veřejného zasedání zastupitelstva obce a 15 respondentů uvedlo, že se veřejného zasedání zastupitelstva nezúčastnilo.

Graf 20 Jste spokojený/á se starostou/starostkou Vaší obce? /Velký Vřešřov

Zdroj: vlastní zpracování

Dle grafu č. 20 je vidět, že respondenti jsou se svou starostkou spokojeni. Celkem 11 respondentů uvedlo, že jsou se svou starostkou velmi spokojeni a 12 respondentů je se svou

starostkou spíše spokojeno. Pouze 5 respondentů uvedlo, že se svou starostkou spokojeni spíše nejsou a žádný respondent neuvedl, že se svou starostkou není spokojen vůbec

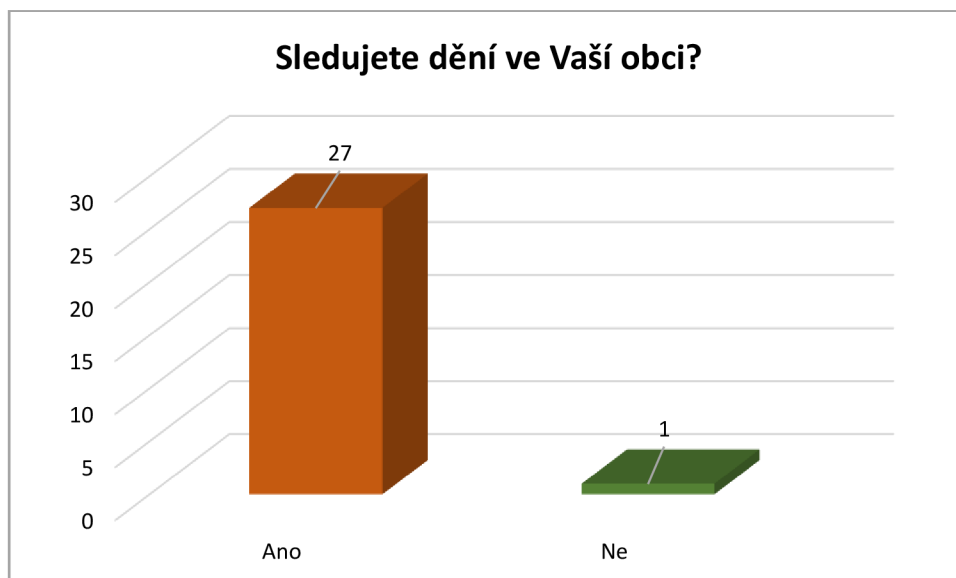
Tabulka 18. Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce? /Velký Vřešřov

Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce?	
Řízení obce/zajistit chod obce	13x
Reprezentace obce	7x
Svolávání/řízení zastupitelstva	6x
Zastupování obce	5x
Starost o občany	5x
Zajišťování/starání se o finance	4x
Rozvoj obce	3x
Administrativní činnost	3x
Informování o činnostech a akcích	3x
Řešení problémů	2x
Dohlížení na hospodaření obce	2x
Řízení akcí	2x
Komunikace s občany	1x
Spolupráce	1x
Zajišťování služeb v obci	1x
Plnění úkolů stanovených zákonem	1x
Plnění strategického plánu	1x
Organizace	1x
Řízení, sjednocení a zlepšení obce	1x

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi nejvíce zmiňované činnosti patří zajištění chodu obce, reprezentace a svolávání a řízení zastupitelstva. Jako další důležité činnosti respondenti uvedli, že starosta by měl obec zastupovat, starat se o občany a o finance.

Graf 21 Sledujete dění ve Vaší obci? /Velký Vřešřov

Zdroj: vlastní zpracování

Dle grafu č. 21 respondenti dění ve své obci sledují. Celkem 27 respondentů odpovědělo, že dění sledují a pouze jeden respondent uvedl, že dění ve své obci nesleduje.

Tabulka 19 Jakým způsobem získáváte informace? /Velký Vřešřov

Jakým způsobem získáváte informace?	
Úřední deska/informační tabule	11x
Internet	10x
Sousedé/drby	8x
Účast na veřejných zasedáních zastupitelstva	5x
Sociální sítě	4x
Email	3x
Infokanál	3x
Osobně	3x
Zpravodaj	3x
Informace se získávají těžko	2x

Zdroj: vlastní zpracování

Součástí ankety byla také otázka, odkud respondenti získávají informace o dění v jejich obci. Respondenti nejvíce uváděli, že informace získávají z úřední desky/informační tabule a internetu. Poté od sousedů a z drbů po obci. Informace také získávají účastí na veřejných zasedáních zastupitelstva obce a osobním doptáváním starostky obce nebo členů zastupitelstva. Někteří respondenti také uvedli, že využívají infokanál, email a zpravodaj, pomocí kterých vedení obce předává informace obyvatelům obce. Několik respondentů také

uvedlo, že informace získávají ze sociálních sítí, konkrétně poté z facebookových stránek. Dva respondenti si také stěžovali, že k informacím se dostávají těžko a chtěli by sdílení více informací.

5 Výsledky a diskuse

V této části práce jsou rozebrány a porovnány výsledky výzkumu mezi starosty obcí Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov. Dále jsou uvedeny a porovnány výsledky ankety občanů obcí Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov. Také jsou porovnány výsledky, jak konkrétní otázky vidí starostové a jak naopak občané. V neposlední řadě jsou zde uvedeny návrhy a opatření autorky diplomové práce.

Z teoretické části vyplynulo, že povinnosti starosty obce jsou poměrně široké. Starosta obce nese velkou zodpovědnost, ale na druhé straně je v mnoha rozhodnutích závislý na radě či zastupitelstvu obce. Z teoretické části práce vyplynulo, že jedním z nejdůležitějších právních předpisů pro úpravu starosty je zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení). I když právní úprava přímé volby starosty zatím není upravena, dlouhodobě se však o ní hovoří a je zajímavé sledovat, jak starostové na tuto problematiku nahlíží.

V roce 2008 byla pod záštitou ministerstva vnitra uskutečněna konference „Dokončení reformy a aktuální aspekty veřejné správy“, kde byla také řešena problematika zavedení přímé volby starosty. Proti zavedení přímé volby se vyslovil Svaz měst a obcí ČR. V tomto svazu je 2 054 obcí a tento svaz reprezentuje především města a větší obce. Zastávají názor, že zavedení přímé volby starosty nese mnoho problémů, jako nutnost změny Ústavy, dle jejich názoru jsou důležitější otázky než zavedení přímé volby starosty. Naopak Sdružení místních samospráv ČR, které zastupuje zájmy 1016 obcí a sdružuje spíše menší obce, vyslovilo souhlas se zavedením přímé volby starosty. Sdružení pouhou změnu způsobu volby nepovažuje za dostatečnou, ale také požaduje změnu právního postavení starosty, kdy by byl starosta osobně odpovědný za výkon veřejné správy a odvolání starosty by bylo možné pouze občany.⁷⁴

Z výzkumu autorky práce vyplynulo, že starosta města Dvůr Králové nad Labem s 16 000 obyvateli je pro zavedení přímé volby starosty, což je v rozporu s názorem Svazu měst a obcí, kde jsou sdruženy převážně města a větší obce, kteří se vyslovili pro zanechání nynějšího stavu. Starostka malé obce Velký Vřešťov s 240 obyvateli je pro zavedení přímé

⁷⁴ Analýza zavedení přímé volby starostů [online]. © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2022-03-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/informace-o-moznosti-zavedeni-prime-volby-starostu-v-cr.aspx>

volby starosty, což se slučuje s názorem dalších menších obcí. Naopak starostka Mostku, kde je 1 175 obyvatel, si se zavedením přímé volby starosty není jistá, shoduje se se Sdružením místních samospráv ČR na tom, že by byla potřeba upravit povinnosti a pravomoci starosty.

5.1 Výsledky výzkumu mezi starosty

Průzkumu mezi starosty obcí se zúčastnili tři starostové z obcí Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov. Starosta Dvora Králové nad Labem a starostka Mostku mají vysokoškolské vzdělání a starostka Velkého Vřešťova má středoškolské vzdělání zakončené maturitou.

Nejdéle je ve své funkci starostka Velkého Vřešťova, která funkci vykonává již 11 let, ale další kandidaturu již neplánuje, jelikož chce tuto funkci přenechat mladším spoluobčanům. Jejím podnětem pro začátek kariéry jako starostky bylo to, že jí práce na řízení obce vždy zajímala a před kandidaturou dlouhodobě spolupracovala s obcí a před funkcí starostky byla také zastupitelkou i místostarostkou. Starosta obce Dvůr Králové nad Labem je ve své funkci také několikáté volební období, přesněji 8 let. Starosta Dvora Králové nad Labem nejprve neplánoval, že se stane starostou, ale jeho podnětem pro kandidaturu bylo to, že se město neposouvalo dopředu. Nejkratší dobu je ve své funkci starostka Mostku, která ji vykonává teprve 3,5 roku, ale předtím byla 12 let ve funkci místostarostky. Toto bylo také podnětem, proč usilovala o funkci starostky, jelikož po odchodu tehdejšího starosty se rozhodla jeho funkci převzít. Další kandidaturu určitě plánuje, jelikož ji tato práce naplňuje.

Všichni tři starostové svou funkci vykonávají jako uvolnění. Ani jeden by si nedokázal představit tuto funkci vykonávat jako neuvolněný starosta, jelikož je tato funkce časově velmi náročná. Starosta obce Dvora Králové nad Labem a starostka obce Velký Vřešťov vyslovili souhlas se zavedením přímé volby starosty. Podle starosty Dvora Králové nad Labem je problém, že se v povolebním jednání často stane starostou někdo, kdo od občanů nezískal největší počet hlasů. Také vyjádřil svůj názor, že by navrhoval řešit situaci podobně, jako nynější situaci, která nyní platí v Polsku, kde je starosta volen přímo a sám si následně vybírá své spolupracovníky pro vedení města. Starostka Velkého Vřešťova uvedla, že by každý zvolený starosta měl předvést, co dokáže a měli by o tom rozhodnout občané. Naopak starostka Mostku si přímou volbou starosty není tak jistá. Obává se toho, že pokud

by byla přímá volba starosty, tak by nějaké komunity prosadili na funkci někoho, kdo by za jiných okolností funkci nebyl schopen vykonávat. Také si myslí, že na malých obcích se již nyní jedná téměř o přímou volbu a ve větších obcích a městech by šlo stále o politické soupeření. Zastává názor, že jsou tu určité klady i zápory a jelikož není stanoven přesný řád, jak by toto probíhalo, není schopna jednoznačně říci, zda je pro přímou volbu starosty nebo nikoli.

Všichni starostové se shodli, že je funkce starosty časově velmi náročná a někdy se musí své práci věnovat i doma po večerech, o víkendech nebo o svátcích. Mezi nejnáročnější činnostmi všichni řadí úřednickou práci, tedy administrativu, byrokracií. Starostka obce Velký Vřešťov také uvedla, že jsou pro ni náročné neustálé změny. A starosta obce Dvůr Králové nad Labem uvedl, že je někdy opravdu náročné najít kompromisy při jednání s druhou stranou, která tyto kompromisy ani hledat nechce.

Co se týče nejdůležitějších povinností starosty, tak starosta obce Dvůr Králové nad Labem mezi ně řadí především posouvání města dopředu a dělání všechno ve prospěch rozvoje obce. Starostka obce Mostek mezi tyto činnosti řadí zajištění bezproblémového chodu obce, zajištění dodávek pitné vody a také zajistit co nejlepší život pro lidi v obci. Starostka obce Velký Vřešťov také jako nejdůležitější povinnosti vidí zajištění chodu úřadu a také komunikaci a naslouchání občanům. Mezi povinnostmi, které starostům zabírají nejvíce času, uvedli starostové především papírování a neustálé studování materiálů a změn. Starosta obce Dvůr Králové nad Labem uvedl, že činnosti, které mu zabírají hodně času nejsou vždy nepříjemné. Mezi ty příjemné časově náročné povinnosti vnímá oddávání, vítání občánků, ale také schůzky s občany.

Všichni starostové se shodli, že si odpovědnost za svou funkci plně uvědomují a berou ji velmi vážně. Ať už se jedná o odpovědnost právní nebo také odpovědnost vůči občanům a spolupracovníkům. Starosta obce Dvůr Králové nad Labem a starostka obce Velký Vřešťov si myslí, že je nepoměr mezi právě zmiňovanou odpovědností a mezi jejich pravomocemi. Nejsou spokojeni s tím, že rozhodující pravomoc má především zastupitelstvo a bez jejich souhlasu mohou sami těžko jednat. Naopak starostka obce Mostek má za to, že je dobře, že o podstatných věcech rozhoduje zastupitelstvo.

Podle starostů obcí Dvůr Králové nad Labem a Mostek by měl system odměňování také zařadit určité pohyblivé složky mzdy a příplatky za práci o víkendech nebo o svátcích. Jinak jsou s odměňováním celkem spokojeni. Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že starosta by měl být za svou náročnou funkci odměňován lépe. Starostové si spolupráci se

zastupiteli obce víceméně pochvalují. Ale vždy se určitě najdou tací, kteří se do dění v obci příliš nezapojí.

Všichni starostové uvedli, že na odborné činnosti využívají pomoci odborníků. Starostové se shodli, že tyto odborníky využívají hlavně při vyhlášení veřejných zakázek, při žádostech o dotace, také využívají odborné právní služby, odborníky v IT a při podávání různých žádostí a projektů. Všechny tři obce také spolupracují s dalšími obcemi. Dvůr Králové nad Labem vystupuje jako obec s rozšířenou působností, pod kterou spadá dalších 27 menších obcí, se kterými obec Dvůr Králové nad Labem spolupracuje a zajišťuje jim státní správu. Také spolupracují s okolními městy jako např. Trutnov, Náchod, Jaroměř, Vrchlabí, Hostinné, Hořice. Obec Mostek hojně spolupracuje s okolními vesnicemi a starostové jsou spolu ve spojení. Obec Velký Vřešťov poté spolupracuje s obcemi, které jsou v MAD Hradecký venkov a Podzvičina a také se sousedními vesnicemi.

Dvůr Králové nad Labem se svými občany komunikuje především prostřednictvím sociálních sítí a webových stránek města. Pro další komunikaci využívají emailovou korespondenci a také telefon. Další komunikace s občany probíhá i osobně, pokud občané navštíví městský úřad. Obec Mostek pro komunikaci s občany využívá email, webové stránky a Facebook. Mají také zřízenou mobilní aplikaci, která zasílá občanům nové informace. Komunikace s občany probíhá také osobně, ať už na obecním úřadě nebo i na ulici. Obec Velký Vřešťov má pro komunikaci s občany zřízený mobilní rozhlas. Dále komunikují pomocí úřední desky, webových stránek a zpravodaje. Občané mají také možnost přijít na obecní úřad nebo se na cokoli zeptat zastupitelů obce, pokud je v obci potkají.

5.2 Výsledky ankety mezi obyvateli obcí

Celkově se ankety mezi občany zúčastnilo 162 respondentů. Z toho bylo 104 respondentů ze Dvora Králové nad Labem, 30 respondentů bylo z obce Mostek a 28 respondentů bylo z Velkého Vřešťova. Ve všech třech obcích se ankety zúčastnilo více žen než mužů. Ze 104 respondentů ze Dvora Králové nad Labem bylo 58 žen a 46 mužů. V obci Mostek byl poměr respondentů rozdělen na 18 žen a 12 mužů a v obci Velký Vřešťov se ankety zúčastnilo 16 žen a 12 mužů.

V obci Dvůr Králové nad Labem se ankety zúčastnilo nejvíce respondentů ve věku 51 let a více, konkrétně 40 respondentů, ve věkovém rozmezí 31-50 let se ankety zúčastnilo 39 respondentů a nejméně respondentů bylo ve věkové skupině 18-30 let, těchto respondentů

bylo 25. Naopak v obci Mostek věková skupina 18-30 let měla v anketě největší zastoupení, počet respondentů z této věkové skupiny bylo 13 respondentů. Dále se ankety zúčastnilo 10 respondentů z věkové skupiny 31-50 let a nejméně respondentů bylo z věkové skupiny 51 let a více, těchto respondentů bylo 7. V obci Velký Vřešťov bylo nejvíce respondentů z věkové skupiny 31-50 let, konkrétně 12 respondentů. Poté bylo 10 respondentů z věkové skupiny 18-30 let a 6 respondentů ve věku 51 let a více.

Občané ve všech třech obcích se shodli na tom, že jsou pro přímou volbu starosty, a to nadpoloviční většinou. V obci Dvůr Králové nad Labem se kladně pro přímou volbu starosty vyslovilo 86 respondentů, v obci Mostek bylo pro zavedení přímé volby starosty obce 24 respondentů a v obci Velký Vřešťov vyslovilo s touto otázkou souhlas 19 respondentů. Velmi nízký počet respondentů někdy zvažoval nebo dokonce kandidoval na funkci starosty obce. Ve Dvoře Králové nad Labem kandidaturu zvažovali tři respondenti a pouze jeden respondent kandidoval. V obci Mostek kandidaturu zvažovalo pět respondentů a tři respondenti na funkci starosty kandidovali. V obci Velký Vřešťov jeden respondent uvedl, že kandidaturu zvažoval a jeden respondent uvedl, že kandidoval. Jako důvody kandidatury respondenti uváděli, že se jim nelíbilo vedení obce, měli zájem o tuto funkci a chtěli mít moc, dalším důvodem byla korupce, nelíbil se jim stav obce. Dalším důvodem pro kandidaturu bylo to, že podle respondenta byla potřeba mladá krev do vedení obce, také se jednomu respondentovi nelíbilo, že se v obci neřeší klima a příroda.

Veřejného zasedání zastupitelstva Dvora Králové nad Labem se více než polovina respondentů nikdy nezúčastnila. Pouze 30 respondentů uvedlo, že se veřejného zasedání někdy zúčastnilo a 74 respondentů se veřejného zasedání obce Dvůr Králové nad Labem nikdy nezúčastnilo. Poměr v obci Mostek už byl více vyrovnaný, 17 respondentů uvedlo, že se veřejného zasedání nikdy nezúčastnilo a 13 respondentů uvedlo, že se veřejného zasedání zastupitelstva alespoň jednou zúčastnilo. V obci Velký Vřešťov byl poměr téměř vyrovnaný, 15 respondentů se veřejného zasedání nikdy nezúčastnilo a 13 respondentů se zúčastnilo. Z těchto výsledků vyplývá, že na menších obcích je o veřejné zasedání zastupitelstva obce větší zájem.

Ohledně spokojenosti se starostou obce Dvůr Králové nad Labem 45 respondentů uvedlo, že jsou se svým starostou spíše spokojeni, 39 respondentů uvedlo, že je se svým starostou spíše nespokojeno, následně 10 respondentů uvedlo, že nejsou se svým starostou spokojeni a 10 respondentů je naopak velmi spokojeno. V obci Mostek 17 respondentů uvedlo, že je se svou starostkou spíše spokojeno, 7 respondentů uvedlo, že je velmi

spokojeno. Pouze 4 respondenti uvedli, že jsou spíše nespokojeni a 2 respondenti uvedli, že spokojeni nejsou. V obci Velký Vřešťov 12 respondentů uvedlo, že je se svou starostkou spíše spokojeno, 11 respondentů poté uvedlo, že je velmi spokojeno. Pouze 5 respondentů uvedlo, že jsou se svou starostkou spíše nespokojeni a žádný respondent neuvedl, že by se svou starostkou nebyl spokojen vůbec.

Mezi hlavní činnosti starosty občané nejvíce řadili, že by měl starosta řídit a zajistit chod obce, měl by se starat o své občany, měl by svou obec reprezentovat, měl by se starat o rozvoj obce, měl by shánět finance a následně se o ně starat. Mezi další důležité činnosti občané zařadili, že by starosta měl informovat své občany o dění v obci, měl by svou obec zastupovat. Starosta obce se dle občanů také musí starat o administrativní činnosti, má za úkol svolávat a vést zastupitelstvo obce, starat se o různé kulturní akce.

Ve všech třech obcích se téměř všichni občané shodli, že sledují dění ve své obci. Obecně se občané shodli, že nejvíce získávají informace pomocí internetu. Konkrétně poté pomocí webových stránek jednotlivých obcí a jejich profilu na sociální síti Facebook. Z ankety také vyplynulo, že občané obce Dvůr Králové nad Labem a Mostku pro získávání informací více využívají zpravodaj/městské noviny než občané obce Velký Vřešťov. Dle názoru autorky je toto způsobeno tím, že ve dvou zmíněných obcích zpravodaj vychází pravidelně a častěji. Úřední desku zase oproti obci Mostek více využívají občané Velkého Vřešťova a Dvora Králové nad Labem. Občané všech obcí také hojně uváděli, že získávají informace o dění v jejich obci od svých spoluobčanů nebo známých. V obci Velký Vřešťov je pro občany zřízen infokanál, pomocí kterého mohou získávat informace, ale dle ankety tuto možnost využívají pouze 3 respondenti z celkového počtu 28 respondentů. V obci Mostek mají pro občany zřízenou mobilní aplikaci na získávání informací, nikdo z respondentů však neuvedl, že by tuto aplikaci využíval.

5.3 Porovnání výsledků výzkumu realizovaného mezi starosty a občany

Ohledně otázky přímé volby starosty obce, se starostové a občané jednoznačně shodují. Nadpoloviční většina všech je pro zavedení přímé volby starosty. Jak starosta obce Dvůr Králové nad Labem, tak starostka obce Velký Vřešťov jsou pro zavedení přímé volby starosty, pro zavedení přímé volby starosty je i 129 občanů z celkového počtu 162 respondentů ankety mezi občany. Pochybnosti o zavedení přímé volby starosty obce vyjádřila pouze starostka obce Mostek a se zavedením nesouhlasí 33 občanů.

V nejdůležitějších činnostech starosty se starostové a občané shodli na tom, že jednou z nejdůležitějších činností je zajistit chod úřadu a obce a také komunikace s občany. Starosta obce Dvůr Králové nad Labem stejně jako spousta občanů uvedl, že je třeba se starat o rozvoj obce. Starostové obcí uvedli, že informace občanům poskytují především pomocí internetu, občané obcí se taktéž shodli, že tímto způsobem nejčastěji získávají informace. Všichni starostové také uvedli, že jsou všem občanům k dispozici i osobně, což řada občanů také využívá ať formou osobní schůzky na úřadu nebo účasti na veřejném zasedání zastupitelstva obce. Starostka obce Velký Vřešťov uvedla, že mají zřízený komunikační mobilní rozhlas, ale pouze tři občané uvedli, že tento kanál pro získávání informací využívají. Stejně tak starostka obce Mostek uvedla, že mají mobilní aplikaci, kdy se občanům objeví notifikace při zadání nových informací. Tuto možnost získávání informací však neuvedl jediný respondent z obce Mostek.

5.4 Doporučení a návrhy

Ohledně toho, zda jsou pravomoci starosty obce dostatečné, se starostové obce Dvůr Králové nad Labem a Velký Vřešťov shodli na tom, že jejich pravomoci nejsou dostatečné oproti jejich odpovědnosti a všechna podstatná rozhodnutí má v kompetenci zastupitelstvo obce. Oproti tomu starostka obce Mostek uvedla, že své pravomoci vnímá jako dostatečné a dle jejího názoru je správné, že o důležitých věcech rozhoduje zastupitelstvo obce. Autorka této práce je toho názoru, že by starosta obce měl mít více pravomocí a zastupitelstvo obce by ve většině případech mělo sloužit spíše jako poradní a případně kontrolní orgán, který by kontroloval, zda rozhodnutí, která starosta uskutečnil, jsou v souladu se zákonem nebo nikterak neohrožují správný chod obce a další rozvoj obce. Stanovení více pravomocí starosty dle autorky také souvisí se zavedením přímé volby starosty obce. Pokud by tato přímá volba starosty byla uskutečněna, bylo by zapotřebí také posílit pravomoci starosty. Když už by si občané sami zvolili starostu, bylo by správné, aby měl také dostatek pravomocí, které by mohl vykonávat na základě důvěry občanů, kterým by byl ze své funkce odpovědný. Podobný názor na tuto problematiku zastává také starostka obce Mostek.

Starostky obcí Mostek a Velký Vřešťov uvedly, že je pro ně mnohdy náročné sledování neustále nových nařízeních, které přicházejí ze všech stran, ale mnohdy jsou stejné. Také je časově náročné vyplňování výkazů různým institucím, kdy se prakticky vyplňují stejná data. Dle autorky diplomové práce by měl být zřízen systém, kde by stačilo

potřebná data vyplnit pouze jednou a nahrát je do sdíleného systému, kde by k nim příslušné orgány a instituce měly přístup. Do tohoto systému by bylo také možno ukládat nadřizenými orgány nové informace a změny pro starosty obcí. Vše by tedy bylo sjednocené, přehledné a na jednom místě.

V hodnocení odměňování starostů bylo výzkumem zjištěno, že dle jejich názoru není správné, že mají pouze fixní plat a nemají žádné motivační složky, či příplatky za přesčasy, práci o víkendech a o svátcích. Dle autorky této diplomové práce by přidání pohyblivé složky mzdy mělo být zváženo.

Co se týče doporučení pro starosty obcí, kde probíhal výzkum mezi občany, tak vzhledem k tomu, že z výzkumu vyplynulo, že občané vyjádřili spokojenost s prací starostů, má autorka doporučení vykonávat funkci tak, jako doposud. Ovšem dle výzkumu bylo zjištěno, že v obci Dvůr Králové nad Labem vnímají svého starostu hlavně jako reprezentanta, z čehož vyplývá, že občané příliš o jeho práci nevědí a bylo by dobré se zaměřit na zvýšení informovanosti o tom, co starosta dělá. Ve všech třech obcích je nadpoloviční většina respondentů spokojena se svým starostou/starostkou. Obzvláště v obcích Mostek a Velký Vřešťov, kde se vždy jen malé množství respondentů vyjádřilo, že se svou starostkou spokojeni nejsou. Ve Dvoře Králové nad Labem byl tento poměr více vyrovnaný, ale v konečném výsledku spokojených občanů bylo více. Toto autorka práce přisuzuje tomu, že Dvůr Králové nad Labem je oproti obci Mostek a Velký Vřešťov větší a lidnatější. V případně menších obcích, mají k sobě starostové a občané blíže, proto také udržují lepší vztahy a starostové jsou pro občany více důvěryhodní.

Z průzkumu bylo zjištěno, že obec Mostek a Velký Vřešťov má pro komunikaci zřízené podobné kanály. Obec Mostek má zřízenou aplikaci, kde poskytují občanům nové informace a obec Velký Vřešťov má zřízen mobilní rozhlas. Velmi málo občanů však uvedlo, že informace získává právě tímto způsobem. Tato skutečnost může být spojena se situací, že většina občanů může být staršího věku a nejsou schopni získávat informace z těchto zdrojů, nebo nejsou o této skutečnosti řádně informováni. Dle autorky diplomové práce je tento způsob předávání informací v dnešní době zcela běžný a bylo by dobré zpopularizovat možnost získávání informací tímto způsobem i mezi staršími spoluobčany. Autorka práce navrhuje, že by obec mohla udělat pro tyto občany školení, kde by mohli získat různé informace a rady, jak s kanály pro komunikaci zacházet. Z výsledků vyplynulo, že občané nejvíce informací získávají online. Pro obce je tedy důležité pracovat na inovaci jejich webových stránek ve vztahu k větší popularizaci a snadnosti vyhledávání. Bylo by ale

vhodné připomenout, že i úřední deska a zpravodaj, zejména pro starší občany, mají stále svůj význam, a i tyto zdroje informací je třeba neustále sledovat, aktualizovat, popularizovat. Autorka práce navrhuje udělat anketu mezi občany, jestli by v těchto klasických zdrojích chtěli i informace jiného druhu.

6 Závěr

Cílem této diplomové práce na téma „Starosta obce, jako představitel veřejnoprávní korporace,“ bylo dle právní úpravy vyhodnotit postavení starosty obce. Za základní právní předpis lze považovat zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení). Teoretická část práce se zaměřila nejdříve na vymezení základních pojmů jako je samospráva, obec, vývoj veřejné správy ČR a orgány obce, které bylo důležité stanovit pro následující problematiku starosty obce. Další kapitola teoretické části se poté již zaměřovala na samotného starostu. Nejdříve bylo popsáno, jak probíhá volba starosty. Následně bylo popsáno postavení starosty na základě důležitých zákonů. Bylo vymezeno postavení starosty obce ve vztahu k jednotlivým orgánům obce a také chování starosty obce v krizových situacích. V teoretické části práce také byly vymezeny povinnosti a pravomoci starosty obce. Byla prozkoumána jeho odpovědnost. V neposlední řadě se teoretická část práce zabývala přímou volbou starosty obce, problematikou uvolněných a neuvolněných starostů, odměňováním. Dále byla řešena neslučitelnost funkcí a střet zájmů. Teoretická část práce byla zakončena vyjmenováním způsobů zániku mandátu starosty. Z vyhodnocení výzkumu teoretické části práce bylo konstatováno, že právní úprava je postačující. Pouze v části, kde se jedná o pravomoci starostů, bylo zjištěno, že by starostové uvítali rozšíření pravomocí starosty, zejména v malých obcích, kde starosta je sám a z právního hlediska je poté složité naplnit veškeré náležitosti, které s pravomocemi starosty zákon spojuje. Je však pravdou, že starosta hospodaří s veřejnými financemi, a proto souhlas kolektivního orgánu v řadě činností starosty považuje autorka práce za nutný.

Získané poznatky z teoretické části byly aplikovány na konkrétní podmínky v obcích Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov. Autorka účelově vybrala obce, kde každá z nich má jiný počet obyvatel, jinou velikost, jiné pravomoci. Z provedeného výzkumu mezi starosty v kombinaci s názory občanů obce byly vyhodnoceny nejdůležitější body. Mezi nejdůležitější poznatky z tohoto výzkumu patří, že by starostové měli mít více pravomocí vzhledem ke své odpovědnosti.

Autorkou bylo zařazeno do výzkumu také zjišťování názoru starostů a občanů na otázku přímé volby starosty, která je dlouhodobě diskutována zástupci politických stran a hnutí v Parlamentu ČR a je také podporována svazem měst a obcí. Starostové obcí Dvůr Králové nad Labem a Velký Vřešťov s přímou volbou souhlasí. Starostka obce Mostek toto zavedení spojila právě s vyjasněním více pravomocí pro starostu. Občané se vyjádřili, že by

jednoznačně ve většině případů přímou volbu uvítali, protože by se do čela obce dostal člověk, který má autoritu a je uznáván občany obce.

Z tohoto výzkumu bylo zjištěno, že všichni starostové svou funkci vykonávají jako uvolnění a nedokáží si představit, že by funkci vykonávali jako neuvolnění.

Všichni starostové se shodli, že jim mnoho času zabírá administrativa. Na základě tohoto výzkumu autorka práce doporučuje zavést jednotný systém, kde pro starosty jednotlivých obcí budou k dispozici jednotně nové informace, nařízení a změny.

Mezi své nejdůležitější činnosti starostové řadí především rozvoj obce, zajištění bezproblémového chodu obce a naslouchání a komunikaci s občany. Z tohoto výzkumu také vyplynulo, že by pro starosty měly být zavedeny pohyblivé složky mzdy. Bylo také zjištěno, že starostové se svými občany komunikují nejvíce pomocí internetu, ale také nezapomínají na důležitý osobní kontakt.

Z provedeného výzkumu mezi občany vyplynulo, že občané jsou se svými starosty spíše spokojeni. Občané obecně mezi nejdůležitější činnosti starosty řadí reprezentaci, zajišťování chodu obce, starání se o občany a finance a zajišťování rozvoje obce. Velmi málo občanů uvedlo, že důležitou činností starosty je starost o hospodaření obce, což autorka práce považuje za důležitou činnost. Oproti tomu občané Dvora Králové nad Labem za nejdůležitější činnost považují reprezentaci. Z těchto výsledků vyplývá, že občané nejsou řádně seznámeni s tím, co je náplní práce starosty, autorka práce by doporučovala rozšířit povědomí o činnostech starosty mezi občany.

Také bylo zjištěno, že obce Mostek a Velký Vřešťov používají pro komunikaci s občany podobné aplikace. Občané však tuto možnost příliš nevyužívají. Toto může být způsobeno tím, že v obci žijí převážně starší lidé, nebo občané nejsou o této možnosti dostatečně informováni. Autorka práce pro efektivní využívání a zvýšení povědomí o této možnosti získávání informací navrhuje uskutečnit v obcích školení, kde občané obdrží potřebné informace a návod na práci s aplikacemi. Autorka práce také doporučuje neustále inovovat a usnadňovat práci s webovými stránkami obcí. Obce by také neměly zapomenout na aktualizování a popularizování úřední desky a zpravodaje, které jsou důležitým nástrojem získávání informací pro starší občany. Autorka práce navrhuje obcím udělat anketu mezi občany, jaké další informace by chtěli dostávat.

7 Seznam použitých zdrojů

Literatura

SCHELLE K. Vývoj české veřejné správy. Ostrava: KEY Publishing s.r.o, 2008. ISBN 978-80-87071-92-2

SCHELLE, K. Dějiny veřejné správy. 1 vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-374-7

VALENTOVÁ, V. Vývoj české správy do roku 1989. Plzeň: Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-843-3

BALÍK, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4

BRODSKÁ, S. a KUŠ, P. Obecní zřízení. Praha: Institut pro místní správu, 2008. ISBN 978-80-86976-15-0

KOČÍ, R. Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-28-1

ČMEJREK, J. -- KOPŘIVA, R. -- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. Základy veřejné správy. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3,

HORIZINKOVÁ E., NOVOTNÝ V. Základy organizace veřejné správy v ČR. 3. vydání. V Plzni Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6,

ČMEJREK J., Obec a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4

HORNÍK J. a KUS P. Územní samospráva přehledně a v příkladech. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016 (skripta). ISBN 978-80-86976-34-1

444 dotazů a odpovědí pro starosty obcí. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2020, 119 stran. ISBN 978-80-88375-04-3

Elektronické právní předpisy

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších změn a doplňků. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 1992, částka 1. 15 s. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=491/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=240/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Sbírka zákonů Česká republika: Trestní zákoník. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2006 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 159/2006 Sb. o střetu zájmů, v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=159/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 553/1991 Sb. České národní rady a obecní policii, v platném znění, publikované ve Sbírce zákonů Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=553/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Elektronické zdroje

Účetní portál, volba starosty. [online] [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.ucetniportal.cz/wiki/html?item=228442>

Moderní obec.cz, odpovědnost starosty jako statutárního orgánu. [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/odpovednost-starosty-jako-statutarniho-organu/>

Účetní portál, jaký je rozdíl mezi uvolněným a neuvolněným starostou obce. [online]. 2012 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <https://www.ucetni-portal.cz/jaky-je-rozdil-mezi-tzv-neuvolnenym-a-uvolnenym-starostou-obce-1248-x.html>

Analýza zavedení přímé volby starostů [online]. © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/informace-o-moznosti-zavedeni-prime-volby-starostu-v-cr.aspx>

Smocr.cz, přímá volba starostů obce, co možná nevíte. [online]. [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/sprava-obce/a/prima-volba-starostu-co-mozna-nevite>

Mvcr.cz, neslučitelnost funkcí u zastupitelů obcí. [online]. [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/volby/clanek/neslucitelnost-funkci-u-zastupitelu-obci.aspx>

Rok v obci.cz, rezignace starosty na funkci. [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/rezignace-starosty-na-funkci/>

Moderní obec.cz, zánik mandátu trestně stíhaného zastupitele. [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/zanik-mandatu-trestne-stihaneho-zastupitele/>

Mvcr.cz, trvalý pobyt kandidáta a následně zvoleného člena zastupitelstva obce v souvislosti s volbami do zastupitelstev obcí. [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-k-volbam-obce-trvaly-pobyt-kandidata-a-nasledne-zvoleneho-clena-zastupitelstva-obce-v-souvislosti-s-volbami-do-zastupitelstev-obci.aspx>

Účetní portál.cz, v jakém rozsahu lze použít zákoník práce, pokud jde o právní nároky či jiné záležitosti členů zastupitelstva. [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: https://www.ucetni-portal.cz/stahnout/v-jakem-rozsahu-lze-pouzit-zakonik-prace-pokud-jde-o-pravni-naroky-ci-jine-zalezitosti-clenu-zastup_6697.pdf

8 Seznam tabulek, grafů a zkratek

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 Počet členů zastupitelstva v závislosti na velikosti územního obvodu.....	19
Tabulka 2 Porovnání obcí	39
Tabulka 3 Jaký je Váš věk a jaké máte dosažené vzdělání?	39
Tabulka 4 Kolik let jste ve funkci?	40
Tabulka 5 Vykonáváte funkci jako uvolněný nebo neuvolněný starosta?	41
Tabulka 6 Jste pro přímou volbu starosty obce?	41
Tabulka 7 Jaké jsou podle Vás nejdůležitější povinnosti starosty obce?	43
Tabulka 8 Jaké povinnosti Vám zabírají nejvíce času?	43
Tabulka 9 Myslíte si, že jsou pravomoci starosty obce dostatečné?	44
Tabulka 10 Jste spokojený/á se systémem odměňování?	44
Tabulka 11 Kolik členů má zastupitelstvo obce (případně další orgány)?	45
Tabulka 12 Využíváte na odborné činnosti nějakou pomoc odborníků?	46
Tabulka 13 Spolupracujete s jinými obcemi?	46
Tabulka 14 Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce? /Dvůr Králové nad Labem	52
Tabulka 15 Jak získáváte informace? /Dvůr Králové nad Labem	54
Tabulka 16 Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce? /Mostek	59
Tabulka 17 Jakým způsobem získáváte informace? /Mostek	60
Tabulka 18 Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce? /Velký Vřešťov	65
Tabulka 19 Jakým způsobem získáváte informace? /Velký Vřešťov	66

8.2 Seznam grafů

Graf 1 Jaké je Vaše pohlaví? /Dvůr Králové nad Labem	48
Graf 2 Jaký je Váš věk? /Dvůr Králové nad Labem	49
Graf 3 Jste pro přímou volbu starosty? /Dvůr Králové nad Labem	49
Graf 4 Zvažoval/a jste někdy kandidaturu na starostu nebo jste někdy kandidoval/a? /Dvůr Králové nad Labem	50
Graf 5 Účastnil/a jste se někdy veřejného zasedání zastupitelstva Vaší obce? /Dvůr Králové nad Labem	51
Graf 6 Jste spokojený/á se starostou/starostkou Vaší obce? /Dvůr Králové nad Labem	51
Graf 7 Sledujete dění ve Vaší obci? /Dvůr Králové nad Labem	54
Graf 8 Jaké je Vaše pohlaví? /Mostek	55
Graf 9 Jaký je Váš věk? /Mostek	56
Graf 10 Jste pro přímou volbu starosty? /Mostek	56
Graf 11 Zvažoval/a jste někdy kandidaturu na funkci starosty nebo jste kandidoval/a? /Mostek	57
Graf 12 Účastnil/a jste se někdy veřejného zasedání zastupitelstva Vaší obce? /Mostek	58
Graf 13 Jste spokojený/á se starostou/starostkou Vaší obce? /Mostek	58

Graf 14 Sledujete dění ve Vaší obci? /Mostek	60
Graf 15 Jaké je Vaše pohlaví? /Velký Vřešťov	61
Graf 16 Jaký je Váš věk? /Velký Vřešťov	61
Graf 17 Jste pro přímou volbu starosty? /Velký Vřešťov	62
Graf 18 Zvažoval/a jste někdy kandidaturu na funkci starosty nebo jste někdy kandidoval/a? /Velký Vřešťov	63
Graf 19 Účastnil/a jste se někdy veřejného zasedání zastupitelstva Vaší obce? /Velký Vřešťov	64
Graf 20 Jste spokojený/á se starostou/starostkou Vaší obce? /Velký Vřešťov	64
Graf 21 Sledujete dění ve Vaší obci? /Velký Vřešťov	66

8.3 Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
NOZ	Nový občanský zákoník
ZO	Zastupitelstvo obce
MAS	Místní akční skupina

Přílohy

Příloha č. 1 Anketa mezi občany obcí Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov

Anketa mezi občany obcí Dvůr Králové nad Labem, Mostek a Velký Vřešťov

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následující ankety. Výsledná data budou použita pro účely mé diplomové práce.

Předem děkuji.

1. Jsem občanem obce:
 - a) Dvůr Králové nad Labem
 - b) Mostek
 - c) Velký Vřešťov

2. Pohlaví:
 - a) Žena
 - b) Muž

3. Věk:
 - a) 18-30 let
 - b) 31-50 let
 - c) 51 let a více

4. Jste pro přímou volbu starosty?
 - a) Ano
 - b) Ne

5. Zvažoval/a jste někdy kandidaturu na funkci starosty nebo jste někdy kandidoval/a?
 - a) Ano, zvažoval/a
 - b) Ano, kandidoval/a
 - c) Ne

6. Pokud Vaše odpověď byla ano, napište důvod

7. Zúčastnil/a jste se někdy veřejného zasedání zastupitelstva Vaší obce?
 - a) Ano
 - b) Ne

8. Jste spokojený/á se starostou/starostkou Vaší obce?
 - a) Velmi spokojený/á
 - b) Spíše spokojený/á
 - c) Spíše nespokojený/á
 - d) Nespokojený/á

9. Jaké jsou podle Vás 3 hlavní činnosti starosty obce?

10. Sledujete dění ve Vaší obci?

a) Ano

b) Ne

11. Jakým způsobem získáváte informace?

Příloha č. 2 Polostrukturovaný rozhovor se starostou obce Dvůr Králové nad Labem

Jaký je Váš věk?

„47“

Jaké máte dosažené vzdělání?

„Vysokoškolské (VŠ Podnikání Ostrava + ČZÚ Hradec Králové)“

Proč jste se rozhodl kandidovat?

„U mě se jednalo opravdu spíše o souhru náhod – neplánoval jsem stát se starostou města, ačkoliv mi velmi vadilo, že se město dlouhodobě neposouvalo kupředu a veškerou energii k jeho rozvoji mu vzaly hlavně soudní spory o cenu vody a vzájemné rozmišky mezi představiteli koalice a opozice, které se pravidelně ve vedení města vyměňovaly.“

Kolik let jste ve funkci?

„Druhé funkční období, jsem tedy ve funkci starosty města osmým rokem.“

Funkci vykonáváte jako uvolněný nebo neuvolněný starosta? Považujete toto za optimální?

„Funkci vykonávám jako uvolněný, myslím, že vzhledem k velikosti města to ani nijak jinak nepřipadá v úvahu – jde o ful-time job.“

Jste pro přímou volbu starosty obce?

„Ano, jsem, respektive byl bych, pokud by tato otázka byla na stole. Myslím, že se poměrně často stává, že v rámci povolebních jednání je nakonec do funkce starosty zvolen někdo, kdo ve skutečnosti nezískal nejvíc hlasů od svých občanů.“

Pokud mě paměť neklame, např. v Polsku platí teď právní úprava, podle které si občané ve volbách volí právě přímo starostu a ten si pak podle svého vybírá své další kolegy do vedení města.“

Kolik hodin týdně věnujete výkonu funkce?

„To se nedá říci úplně přesně – každý týden je z tohoto pohledu jiný. Obecně ale s plnou vahou mohu potvrdit, že starostou města by měl být člověk 24 hodin denně a 7 dní v týdnu.“

Jaká činnost je pro Vás nejnáročnější?

„Hledání kompromisů u jednání, kde je druhá strana hledat nechce anebo neustálé narážení na úřednický aparát (ve špatném smyslu slova) – z pohledu byrokracie, lhůt, výmluv a obecně možná menšího zaujetí pro dosažení výsledků než v privátní sféře.“

Jaké jsou podle Vás nejdůležitější povinnosti starosty?

„Posouvat město kupředu a zároveň s tím zcela anebo velmi upozadit své osobní zájmy, ambice nebo cíle. Dobrý starosta musí většinu energie a sil věnovat ve prospěch a pro rozvoj svojí obce.“

Jaké povinnosti Vám zabírají nejvíce času?

„Některé záležitosti, které jsou časově náročné, nejsou vůbec nepříjemné, spíše naopak – sem patří například oddávání svatebčanů, vítání občánků, schůzky v domovech pro seniory, ve školách nebo školkách. Mezi ty méně příjemné pak patří ty klasické úřednické, tedy podepisování, schvalování nebo studování materiálů na jednání rady města nebo zastupitelstva.“

Jak vnímáte odpovědnost za svou funkci?

„Dalo by se říct, že „bohužel“ si ji již plně uvědomuji – a to nejen ve smyslu té zákonné, hmotněprávní odpovědnosti. Stejně tak má každý starosta odpovědnosti vůči všem občanům jeho obce – hospodaří totiž s jejich financemi a dělá rozhodnutí, která významně ovlivňují život v obci.“

Myslíte si, že jsou pravomoci starosty dostatečné? Svoje tvrzení prosím zdůvodněte.

„Myslím, že obecně je odpovědnost starostů obcí nepoměrně větší, než jsou jejich pravomoci. Rozhodující pravomoci na všechna podstatná rozhodnutí v obci má rada a zastupitelstvo.“

Jste spokojený se systémem odměňování starostů.

„Ano i ne. Ocenění je stanovené i v závislosti na velikosti obce nebo města, což je v pořádku. Na druhou stranu není nikde stanovena žádná výše pohyblivé (a pro někoho možná motivační) složky mzdy.“

Kolik členů má zastupitelstvo obce (případně další orgány) a jak vnímáte vzájemnou spolupráci?

„Zastupitelstvo města – 21 členů, rada města – 7 členů. Spolupráce mezi těmito orgány, myslím, probíhá dobře – a to nejen proto, že všichni radní města tvoří vlastně zároveň 1/3 zastupitelstva. Myslím, že se obecně s většinou zastupitelů města na zásadních otázkách umíme domluvit.“

Využíváte na odborné činnosti nějakou pomoc odborníků?

„Ano, využíváme, zejména při zadávání veřejných zakázek, pro administrování v oblasti získávání větších a složitějších dotačních titulů a v některých případech i pro právní služby – obecně tedy hlavně tehdy, kdy by případná pochybení řadových úředníků mohla pro město v budoucnu znamenat velké finanční postihy.“

Spolupracujete s jinými obcemi? Případně, jaká byla vaše poslední spolupráce a se kterými obcemi spolupracujete nejvíce?

„Samozřejmě spolupracujeme – v rámci obce s rozšířenou působností patří pod naše město dalších 27 menších obcí, pro které zajišťujeme výkon státní správy anebo třeba spolupracujeme v oblasti krizového řízení. Kromě toho máme i velmi dobré vztahy s většími okolními městy, ať už se jedná např. o Trutnov, Náchod, Jaroměř, Vrchlabí, Hostinné, Hořice a spoustu dalších.“

Jakým způsobem komunikujete s občany Vaší obce?

„V několika rovinách – prostřednictvím sociálních sítí (www stránky, Facebook, Twitter, Instagram), v rámci kontaktů, které mohou občané využívat (emailová korespondence, telefon) anebo samozřejmě osobně – ať už při jejich návštěvách v mé kanceláři anebo třeba v rámci jednání zastupitelstva města.“

Příloha č. 3 Polostrukturovaný rozhovor se starostkou obce Mostek

Jaký je Váš věk?

„51“

Jaké máte dosažené vzdělání?

„vysokoškolské“

Proč jste se rozhodla kandidovat?

„Po tři volební období jsem byla místostarostkou. Při odchodu tehdejšího starosty, jsem se rozhodla v započaté práci nadále pokračovat.“

Kolik let jste ve funkci?

„Ve funkci místostarostky jsem byla 12, nyní 3,5 roku (první volební období).“

A plánujete případně další kandidaturu?

„Jelikož mne tato práce baví, budu ráda kandidovat znovu.“

Funkci vykonáváte jako uvolněná nebo neuvolněná starostka? Považujete toto za optimální?

„Uvolněná. Při velikosti naší obce (cca 1200 obyvatel) by nebylo možné tuto funkci vykonávat jako neuvolněná.“

Jste pro přímou volbu starosty obce?

„Zde si úplně jistá nejsem. Myslím, že na větších obcích a městech by šlo stejně dále o politické soupeření. Na menších obcích, kde k politickým třenicím příliš nedochází, jde již nyní téměř o přímou volbu, jelikož se zde lidé znají více a hodně při volbách kandidáty kroužkují. Pokud by měla být přímá volba starostů, je dle mého názoru velmi nutné jasně stanovit, jaké pravomoci by měl starosta, aby nedocházelo k tomu, že nakonec nebude mít téměř žádné a bude vše na rozhodnutí zastupitelstva. Hrozí také, že se některé komunity dohodnou a prosadí si přímou volbou starosty někoho, kdo by za jiných okolností nikdy tuto funkci nebyl schopen vykonávat. Obě varianty mají své výhody a nevýhody. Jelikož nevím,

za jakých podmínek by probíhala přímá volba starosty a co by to vše obnášelo, nejsem schopna se k tomu vyjádřit. “

Kolik hodin týdně věnujete výkonu funkce?

„Cca 50-60 hodin, někdy i 18 hodin denně. Pracuji vlastně nepřetržitě i o víkendech a svátcích. “

Jaká činnost je pro Vás nejnáročnější?

„Neustálé vyplňování různých výkazů mnoha institucím, kdy ovšem vyplňuji stejná data jen z jiného úhlu pohledu. “

Jaké jsou podle Vás nejdůležitější povinnosti starosty?

„Zajistit bezproblémový chod obce, včetně dodávek pitné vody. A hlavně bych chtěla zajistit, aby se u nás lidem co nejlépe žilo. “

Jaké povinnosti Vám zabírají nejvíce času?

„Papírování všeho druhu. “

Jak vnímáte odpovědnost za svou funkci?

„Je to velmi zodpovědné, někdy mám obavy, zda některé věci zvládnu. Ale s pomocí spolupracovníků a mnohdy i občanů jsme zatím vše zvládli. “

Myslíte si, že jsou pravomoci starosty dostatečné?

„Myslím, že ano. O důležitých věcech rozhoduje zastupitelstvo, a myslím, že je to tak správně. “

Jste spokojená se systémem odměňování starostů.

„Víceméně ano. Jen se stává, že často se mzdy nezvyšují dle inflace, jako v jiných oborech. Jediné, co mi trochu vadí, že máme fixní plat a nikomu nevadí, že pracujeme většinou přesčas, o svátcích, víkendech. A to v našich mzdách není zohledněno. “

Kolik členů má zastupitelstvo obce (případně další orgány) a jak vnímáte vzájemnou spolupráci?

„11, nemáme radu. Většina zastupitelů má zájem o dění, dochází pravidelně na zasedání. Jsou ale i tací, kteří až tak pravidelně nechodí nebo zasedání je jejich jediná činnost a o další dění v obci nemají zájem.“

Využíváte na odborné činnosti nějakou pomoc odborníků?

„Využíváme odbornou pomoc při podávání žádostí o dotace nebo při vyhlašování veřejných zakázek.“

Jak často této pomoci využíváte?

„Využíváme je cca 10–20 x do roka.“

Spolupracujete s jinými obcemi? Případně, jaká byla vaše poslední spolupráce a se kterými obcemi spolupracujete nejvíce?

„Spolupracujeme s okolními obcemi. Jsme ve spojení se starosty, pravidelně se scházíme či si voláme a diskutujeme problémy, sbíráme zkušenosti, nápady.“

Jakým způsobem komunikujete s občany Vaší obce?

„Samozřejmě jsme k dispozici na úřadě každý den. Dále mailem, na webových stránkách obce, Facebooku obce. Máme mobilní aplikaci v obraze s notifikacemi při zadání nové informace. Máme také e-mailovou a SMS bránu, kde se mohou občané zaregistrovat. A v neposlední řadě kdekoli na ulici jsme schopni a ochotni řešit problémy občanů.“

Příloha č. 4 Polostrukturovaný rozhovor se starostkou obce Velký Vřešťov

Jaký je Váš věk?

„61 let“

Jaké máte dosažené vzdělání?

„Středoškolské zakončené maturitou.“

Proč jste se rozhodla kandidovat?

„Žiji v obci – městysu od roku 1979, pracovala jsem jako vedoucí střediska v JZD a spolu s lidmi jsem byla v každodenním kontaktu, probíhala spolupráce mezi JZD a obcí, lidé si navzájem pomáhali a dospěla jsem, že i já chci pomoci podílet se na rozvoji obce. Byla jsem dlouholetou zastupitelkou, nějaký čas místostarostkou a práce na řízení obce mě zajímala.“

Kolik let jste ve funkci?

„Ve funkci jsem 11 let. Volební období končí na podzim 2021.“

A plánujete další kandidaturu?

„Další kandidaturu neplánuji. Starostování je podle mne poslání, je to služba občanům, kteří mne zvolili, a to naplno na 24 hodin 365 dní. Přenechám funkci mladším spoluobčanům.“

Funkci vykonáváte jako uvolněná nebo neuvolněná starostka? Považujete toto za optimální?

„Jsem uvolněná starostka a upřímně si nedovedu představit vykonávat funkci po práci. Pracovala jsem v bance, kdy jsem odjížděla z domova v 7,20 hodin a vracela se 18,00hodin, v tu dobu jsem nevěděla, co se v obci děje, pomalu jsem neznala lidi a jít po práci na úřad byla noční můra. V té době jsem rezignovala na post místostarostky, protože jsem nemohla být ničím užitečná pro občany a úřad.“

Jste pro přímou volbu starosty obce?

„Ano jsem, ať každý předvede jak to s občany a obcí myslí, co dokázal v minulosti a spoluobčané ať rozhodnou.“

Kolik hodin týdně věnujete výkonu funkce?

„Na úřadě jsem denně od 7:00 v úřední dny do 17 hodin a mimo úřední dny většinou podle potřeby, některou agendu vyřizuji doma, když je večer klid.“

Jaká činnost je pro Vás nejnáročnější?

„Neustálé změny od nadřízených úřadů a ministerstev, které přicházejí datovou schránkou, emailem někdy v papírové formě a jsou totožné, jen je pošle vždy někdo jiný.“

Jaké jsou podle Vás nejdůležitější povinnosti starosty?

„Chod úřadu pro lidi, komunikace s občany a naslouchání jejich problémů a snažit se pomoci.“

Jaké povinnosti Vám zabírají nejvíce času?

„Neustálé změny od nadřízených úřadů a ministerstev, které přicházejí datovou schránkou, emailem někdy v papírové formě a jsou totožné, jen je pošle vždy někdo jiný.“

Jak vnímáte odpovědnost za svou funkci?

„Svoji pozici vnímám velmi zodpovědně, opravdu to jsou nervy, někdy, a to je i můj případ, to hraničí se zdravím. Snažím se najít řešení a zbytečně věci neprotahovat. Žijeme tady v sousedství, jsme tady na návštěvě, protože je život krátký, tak proč se nedomluvit a proč si život znepríjemňovat. Bohužel to vždy nejde. Funkce je i o ztrátě soukromí, nejdu na procházku, aniž by někdo něco nechtěl, aspoň se zeptat nebo „narazit“ na úřadování, ne není to vždy.“

Myslíte si, že jsou pravomoci starosty dostatečné?

„Starosta se zodpovídá zastupitelstvu a vlastně podle zákona, za všechno zodpovídá, ale bez souhlasu zastupitelstva nic nemůže. Ano jsou směrnice, podle kterých se řídí a které

schvaluje zastupitelstvo, ale to je omezené. Myslím, že by měl mít pravomocí víc, jsou situace, kdy je potřeba rozhodnout se ihned, a ne čekat na souhlas zastupitelstva.“

Jste spokojená se systémem odměňování starostů?

„Podle toho, co všechno musí starosta vykonávat, co se musí neustále učit, být stále ve střehu, znát zákony, se nebojím říct, že by měl být více odměňován.“

Kolik členů má zastupitelstvo obce (případně další orgány) a jak vnímáte vzájemnou spolupráci?

„Zastupitelstvo máme 7členné a spolupráce je tak ze 3/4. Nejvíce spolupracuje místostarosta a 4 členové. Někteří se stále hledají, jsou zastupiteli první období. Mezi schůzemi spolupracujeme přes emaily, a to dost živě.“

Využíváte na odborné činnosti nějakou pomoc odborníků?

„Odborníky využíváme při vydávání vyhlášek, žádostech o dotace, v projektové činnosti, v IT.“

Jak často této pomoci využíváte?

„Většinou odborníky oslovujeme podle potřeby obce nebo úřadu.“

Spolupracujete s jinými obcemi? Případně, jaká byla vaše poslední spolupráce a se kterými obcemi spolupracujete nejvíce?

„Spolupracujeme s obcemi, které jsou v MAS Hradecký venkov a Podzvičina, dále se sousedními starosty, převážně ve výměně zkušeností, co je nového, kde, co najít, co nám zjednoduší práci. Poslední spolupráce byla ohledně orientace a výběru nejlepšího způsobu odpadového hospodářství, „napasování“ vyhlášky na danou lokalitu podle zákona.“

Jakým způsobem komunikujete s občany Vaší obce?

„Mobilním rozhlasem, úřední deskou, městys má nové web stránky, zpravodajem nebo listinou podobou přímo občanům do schránek. Každý občan má možnost přijít na úřad a neodmítnu nikoho, když se v obci potkáme.“